
**Tenuitvoerlegging van het Eerste
actieplan voor innovatie in
Europa**

Innovatie ter bevordering van groei en werkgelegenheid

(Mededeling van de Commissie)

INHOUD

1. Inleiding	1
2. De tenuitvoerlegging van het actieplan is begonnen.....	2
(i) bescherming van intellectuele eigendom.....	2
(ii) financiering van innovatie	3
(iii) regelgevingskader en administratieve vereenvoudiging	6
(iv) onderwijs en opleiding	7
(v) onderzoek op innovatie richten	9
(vi) meer algemene coördinatie.....	11
3. Prioritaire acties voor 1998.....	12

1. Inleiding

Wie het werkloosheidsprobleem wil oplossen, moet elke vorm van determinisme van de hand wijzen en de platgetreden paden verlaten. Dit betekent in de eerste plaats dat het innovatievermogen in Europa moet worden gestimuleerd. Het vraagstuk is veel ruimer dan het louter technologische aspect. De algemene cultuur, de economische omgeving, de sociale context, de onderwijsstructuren en de rechtsstelsels zijn sleutelfactoren voor innovatie en ondernemingszin.

Twee jaar geleden heeft de Europese Commissie met het Groenboek voor Innovatie de stand van zaken opgemaakt. Het Groenboek heeft de steun van de economische en politieke actoren gekregen. Op de bijeenkomsten van de Europese Raad in Amsterdam en in Luxemburg werd met name beslist dat onderzoek en innovatie zouden worden gestimuleerd teneinde aldus de werkloosheid in Europa terug te dringen.

Met het Eerste Actieplan voor Innovatie in Europa heeft de Commissie het voorbeeld gegeven door voor te stellen daarvoor de communautaire instrumenten in te schakelen, met name het kaderprogramma voor onderzoek en de structuurfondsen. De Europese Raad van Luxemburg over de werkgelegenheid heeft deze activering verruimd door zijn steun toe te zeggen aan het actieplan van de Europese Investeringsbank voor het MKB, de nieuwe technologieën, de nieuwe sectoren en de Trans-Europese netwerken. Voorts hebben het Parlement en de Raad een akkoord bereikt over de invoering van een nieuwe begrotingspost (450 miljoen ecu over de komende drie jaren), met name om het MKB te helpen duurzame arbeidsplaatsen te scheppen ("Europees werkgelegenheidsinitiatief"), in het bijzonder door investeringen in innovatie en het gebruik van nieuwe technologieën.

De band tussen innovatie, groei en werkgelegenheid lijkt dus kenmerkend te zijn voor de moderne economieën die te kampen hebben met een internationale concurrentie waar de beheersing van kennis en knowhow de doorslaggevende factor wordt. Ook al wordt de technologie op het werk nog te vaak beschouwd als een concurrent van de mens en als de oorzaak van het verdwijnen van banen, toch blijkt uit de realiteit dat integendeel meer werkgelegenheid wordt gecreëerd in landen die investeren in onderwijs, opleiding, onderzoek, innovatie en nieuwe technologieën.

De Commissie heeft er zich een jaar geleden in het Actieplan toe geëngageerd om "de nodige maatregelen te nemen om te zorgen voor een doeltreffende coördinatie van de diverse beleidsgebieden en te zorgen voor een optimale samenwerking met de lidstaten", alsmede over de tenuitvoerlegging van het Actieplan regelmatig verslag uit te brengen, waarin "aanpassingsvoorstellen in het licht van de geconstateerde ontwikkelingen of van de specifieke contexten waarin het wordt toegepast" zullen worden opgenomen.

Met deze mededeling doet de Commissie haar toezegging gestand en geeft zij de punten aan waarop zij bijsturing noodzakelijk acht, met name in het licht van de lering die uit de eerste fase van de tenuitvoerlegging werd getrokken.

In het Eerste Actieplan werd de oproep gedaan de nodige welwillendheid en energie voor de tenuitvoerlegging ervan op te brengen teneinde een innovatiever en concurrerender Europa te bouwen dat meer werkgelegenheid oplevert. Het nastreven van dit doel blijft een prioriteit voor de Europese Unie en haar burgers.

2. De tenuitvoerlegging van het Actieplan is begonnen

Op communautair niveau is de tenuitvoerlegging begonnen en er werden vorderingen gemaakt op het gebied van de bescherming van intellectuele eigendom, de financiering van innovatie, de administratieve vereenvoudiging (doel “*totstandbrenging van een gunstig wet- en regelgevend en financieel kader*”¹), en de afstemming van onderzoek op innovatie (doel “*onderzoek en innovatie beter op elkaar afstemmen*”).

(i) bescherming van intellectuele eigendom

Een doeltreffend systeem ter bescherming van intellectuele eigendom is onontbeerlijk voor de ontwikkeling van innoverende activiteiten. Het moet de garantie bieden dat de innovator rechtmatig profijt van zijn innovatie kan trekken. Het maakt het ook mogelijk om nieuwe ideeën op zo ruim mogelijke schaal te verspreiden en aldus te vermijden dat men zijn toevlucht neemt tot geheimhouding en achterhouding van technologieën. De in het actieplan beoogde maatregelen hebben zowel tot doel het octrooistelsel te verbeteren als de actoren bewust te maken van de implicaties van bescherming.

GROENBOEK OVER HET GEMEENSCHAPSOCTROOI EN HET OCTROOISTELSEL IN EUROPA

Elk jaar worden over de hele wereld meer dan 640 000 uitvindingen geoctrooieerd tegenover circa 220 000 in de jaren zestig. Deze toename is hoofdzakelijk toe te schrijven aan Japan en de Verenigde Staten. Europa geeft op dit gebied een verontrustende stagnatie te zien.

Deze cijfers, die door de verslechtering van de balans van het technologische handelsverkeer worden bevestigd, wijzen op een verzwakking van het innovatievermogen van Europa. Zij wijzen ook op een zekere onverschilligheid van de onderzoekers en de ondernemingen voor het Europese beschermingssysteem. Zo vraagt naar schatting twee derde van de 170 000 Europese kmo's die uitvindingen doen, geen octrooien aan.

In het actieplan voor innovatie worden de oorzaken van dit euvel aangegeven: het Europese octrooistelsel heeft te lijden onder een fundamentele zwakte. Het is ingewikkeld, duur (ondanks recente aanpassingen) en slechts matig doeltreffend vanwege de nationale versnippering en de dualiteit Europees octrooi/nationaal octrooi. De gebruikers van het stelsel stellen regelmatig de gebreken ervan aan de kaak.

De Europese Unie moet echter op dit gebied aan haar ondernemingen een wet- en regelgevend kader aanbieden dat minstens even gunstig is als het kader waarin de ondernemingen van de concurrerende geografische zones kunnen opereren.

Daarom heeft de Commissie een brede discussie met alle betrokken actoren op gang gebracht door op 24.6.1997 het Groenboek over octrooien goed te keuren.

Op basis van de resultaten van dit overleg is de Commissie voornemens in 1998 een grondige hervorming van het Europese octrooistelsel voor te stellen waardoor de kosten zouden worden verminderd, de termijnen zouden worden verkort en een veiliger en coherenter rechtskader tot stand zou worden gebracht.

¹ In het Eerste actieplan voor innovatie in Europa wordt een pakket maatregelen voorgesteld die gegroepeerd zijn rond drie grote doelstellingen: bevordering van een echte innovatiecultuur; totstandbrenging van een gunstig wet- en regelgevend en financieel kader voor innovatie; onderzoek en innovatie beter op elkaar afstemmen.

DE DEELNEMERS AAN HET KADERPROGRAMMA VOOR ONDERZOEK EN ONTWIKKELING BETER VOORLICHTEN OVER EN BEWUSTMAKEN VAN DE BESCHERMING VAN INTELLECTUELE EIGENDOM

De Commissie is bezig met de oprichting van een dienst voor assistentie en bewustmaking van de innovatieactoren met betrekking tot de bescherming van intellectuele eigendom. De dienst (*IPR-helpdesk*), waarvoor gebruik wordt gemaakt van Internet en van nog andere middelen (cd-rom, video, telefonische bijstand, opleidings sessies), zal in de voor medio 1998 geplande operationele fase toegang tot de geldende wetgeving en tot informatie over de stand van de techniek bieden. Voorts zal hij de verspreiding van de beste praktijken inzake bescherming van intellectuele eigendom mogelijk maken. Tenslotte zal hij het nieuwheids onderzoek vergemakkelijken voor innovaties waarvoor bescherming wordt aangevraagd, en zal hij de deelnemers aan het kaderprogramma helpen om geschikte strategieën ter bescherming van hun innovaties toe te passen.

TOEGANG TOT GEGEVENS OVER OCTROOIEN

De toegang tot informatie over alle Europese octrooien is een essentiële factor voor de verspreiding van technologieën en de aanmoediging tot het gebruik van de Europese octrooien. De Commissie heeft een studie verricht naar de uitvoerbaarheid van één enkel interfacesysteem voor het bieden van deze toegang. Het Europees Octrooibureau heeft onlangs op basis daarvan besloten het in toepassing te brengen.

BESCHERMING VAN BIOTECHNOLOGISCHE UITVINDINGEN

Voor sommige sectoren die een sterke ontwikkeling kennen zoals de biotechnologieën, moeten bijzondere maatregelen worden getroffen. Met betrekking tot de bescherming van biotechnologische uitvindingen heeft de Commissie een gewijzigd voorstel voor een richtlijn ingediend, waarover het Europees Parlement in juli 1997 een gunstig advies heeft uitgebracht en in de Raad "Interne markt" in november 1997 een politiek akkoord werd bereikt.

INTELLECTUELE EIGENDOM IN DE INFORMATIEMAATSCHAPPIJ

De Europese Commissie heeft op 10 december 1997 een voorstel voor een richtlijn ingediend tot harmonisering van bepaalde aspecten van de voorschriften betreffende het auteursrecht en de naburige rechten in de informatiemaatschappij. Dit voorstel heeft tot doel het huidige rechtskader aan te passen en te completeren door in het bijzonder de nadruk te leggen op de nieuwe producten en diensten die elementen bevatten die onder intellectuele eigendom vallen (ongeacht of zij online worden aangeboden of op fysieke dragers zoals cd's, cd-rom's en andere digitale videoplaten), teneinde de interne markt op het gebied van het auteursrecht en de naburige rechten tot stand te brengen en tegelijkertijd de creativiteit en de innovatie in de Europese Unie te beschermen en te stimuleren.

TECHNISCHE UITVINDINGEN

Tenslotte heeft de Commissie na het overleg waartoe het Groenboek over de gebruiksmodellen² aanleiding heeft gegeven, een richtlijn voorgesteld tot onderlinge aanpassing van de wetgevingen van de lidstaten op dit gebied.

(ii) financiering van innovatie

ATTENDERING OP HET BELANG VAN DE TOEGANG TOT FINANCIERING VAN INNOVATIE

De tekortkomingen op het vlak van de financiering van innovatie worden als een van de zwakste punten van Europa beschouwd. Op nationaal en communautair vlak groeit het besef

² Gebruiksmodellen zijn geregistreerde rechten die de houders een exclusieve bescherming voor technische uitvindingen bieden.

van de implicaties van deze situatie: resolutie van het Europees Parlement over het actieplan voor innovatie³; resolutie van de Europese Raad van juni 1997 over groei en werkgelegenheid waarin er bij de Europese Investeringsbank op wordt aangedrongen de oprichting te bestuderen van een voorziening voor het financieren van hoogwaardige technologische projecten voor het MKB; conclusies van de buitengewone Europese Raad van Luxemburg over werkgelegenheid. Bovendien heeft de Commissie, gezien de belangrijke rol van innovatie en de behoefte aan verbetering en modernisering in sommige sectoren in de Unie die aan de internationale concurrentie zijn blootgesteld en door de werkloosheid zijn getroffen, voorgesteld dat innovatiesteun in beperkte zin⁴ wordt geaccepteerd in de scheepsbouw-⁵ en de automobielsector⁶.

De in het actieplan opgenomen acties ter bevordering van de financiering van innovatie hebben hoofdzakelijk tot doel de investering van particulier kapitaal (financiële markten, risicokapitaal) in jonge, snelgroeiende ondernemingen en innoverende projecten in de aanloopfase te stimuleren.

DE EUROPESE KAPITAALMARKTEN

Naar aanleiding van de richtlijn over de financiële diensten en om aan de behoeften van de ondernemingen en investeerders te voldoen, zijn particuliere initiatieven genomen om vanaf eind 1996 te starten met nieuwe Europese kapitaalmarkten voor snelgroeiende innoverende ondernemingen (Euro-Nieuwe markt, EASDAQ). De Commissie heeft er in 1997 werk van gemaakt om de voorwaarden en het juridische en fiscale kader te definiëren die specifiek gelden voor deze markten, alsmede de nodige begeleidende maatregelen te omschrijven (vooral op het gebied van opleiding en voorlichting⁷). Op verzoek van de staatshoofden en regeringsleiders zal zij tegen de Europese Raad van juni 1998 een verslag over de nog overblijvende belemmeringen opstellen.

RISICOKAPITAAL AANTREKKEN VOOR DE AANLOOP FASEN VAN INNOVERENDE PROJECTEN

In het kader van het Innovatieprogramma wordt er met het proefproject I-TEC (Innovation and Technology Equity Capital), dat in juli 1997 in samenwerking met het Europees Investeringsfonds (EIF) is opgezet, naar gestreefd particulier risicokapitaal aan te trekken voor de aanloop fasen van innoverende hightechprojecten. I-TEC helpt de beheerders van risicokapitaalfondsen om een duurzame capaciteit voor de evaluatie en het beheer van dit type projecten te verwerven. Om de steun van de Commissie te verkrijgen, moeten de fondsen bereid zijn ten minste 25% van het aangetrokken nieuwe kapitaal te bestemmen voor investeringen in technologisch innoverende kleine en middelgrote ondernemingen in een vroeg stadium. De projecten waaraan deze investeringen ten goede komen, moeten aan ten minste een van de volgende twee voorwaarden voldoen: zij moeten kunnen leiden tot een commerciële toepassing van de resultaten van O&O-werkzaamheden die in het kader van een communautair of nationaal onderzoekprogramma zijn uitgevoerd; aan de hand van een product, een dienst of een procédé moet worden aangetoond dat zij in hoge mate technologisch innoverend zijn. De eerste negen fondsen die voor steun in het kader van de I-

³ Resolutie PE 261.934/3

⁴ Uit het oogpunt van staatssteun levert innovatiesteun bijzondere problemen op omdat de aard van de activiteit dicht bij de markt kan staan.

⁵ Voorstel van de Commissie voor een verordening van de Raad houdende wijziging van Verordening 3094/95 om de relevante bepalingen van de Zevende Richtlijn van de Raad betreffende de steunverlening aan de scheepsbouw te verlengen (COM(97) 469).

⁶ Communautaire kaderregeling inzake staatssteun aan de automobielsector (Publicatieblad C 279 van 15.9.1997).

⁷ De nodige begeleidende maatregelen werden omschreven in een studie die is uitgevoerd in het kader van het Europees systeem voor de opvolging van het innovatiegebeuren (EIMS) ("Making markets work", G. Bannock, 1997). Op 25 juni 1997 werden de voornaamste betrokken actoren onder voorzitterschap van mevrouw Edith Cresson bijeengebracht in een adviesgroep, die de acties op dit gebied heeft aangegeven.

TEC-actie in aanmerking komen en een totale investeringscapaciteit van 380 miljoen ecu vertegenwoordigen, werden in november 1997 geselecteerd. Deze fondsen zijn voornemens ten minste 1,5 miljoen ecu te investeren in elk van de circa 150 innoverende kmo's waaruit hun portefeuille bestaat. Een tweede groep fondsen zal vermoedelijk begin 1998 worden geselecteerd.

Ingevolge haar besluit van 5 november 1997 legt de Commissie een actie ten uitvoer betreffende steun voor de oprichting van transnationale joint ventures (JEV). Deze actie, waarvoor aanvankelijk 5 miljoen ecu beschikbaar werd gesteld en die door een netwerk van financiële instellingen zal worden beheerd, is van bijzonder belang voor kmo's die aan communautair onderzoek hebben deelgenomen met het oog op de commerciële exploitatie van de resultaten ervan. In het kader van het initiatief voor groei en werkgelegenheid is de Commissie van plan een groter bedrag aan financiële middelen voor te stellen teneinde deze nieuwe actie te consolideren.

Naast deze mechanismen zou de sterke impuls die de Europese Raden van Amsterdam en van Luxemburg aan de financiering van innovatie hebben gegeven, het mogelijk moeten maken om in overeenstemming met het Europees Parlement voor de jaren 1998-1999 aanzienlijke middelen beschikbaar te stellen die zullen worden gebruikt om, met name in het kader van de ETF (Europese Technologiefaciliteit) en het PASA (Speciaal actieprogramma van Amsterdam), die door de EIB met het EIF zijn ingesteld in Europa, de capaciteit te ontwikkelen om met eigen vermogen innoverende en op hoogwaardige technologie gerichte ondernemingen te financieren.

ONTMOETINGEN TUSSEN INVESTEERDERS EN ONDERNEMERS BEVORDEREN

De actie LIFT (Links to Innovation Financing for Technology), waarover in het kader van het Innovatieprogramma een studie werd verricht, heeft tot doel investeerders en de initiatiefnemers van technologische projecten, met name die welke uit communautair onderzoek voortvloeien, dichter bij elkaar te brengen. Tijdens de exploitatiefase (vanaf medio 1998) zal LIFT de gebruikers de beschikking geven over een centrale helpdesk en een gedecentraliseerd netwerk dat op bestaande organisaties is gebaseerd; deze voorzieningen zullen toegankelijk zijn voor onderzoekers, ondernemers en investeerders. Voorts zijn via een reeks investeringsforums in 1997 ontmoetingen tussen investeerders en ondernemers georganiseerd in het kader van het Innovatieprogramma, het Brite-Euram-programma en de programma's op het gebied van de informatie- en communicatietechnologieën (Esprit, ACTS, Telematicatoepassingen). Op deze bijeenkomsten konden veelbelovende technologische projecten die op basis van hun innoverend karakter en hun economische levensvatbaarheid waren geselecteerd, aan potentiële investeerders worden gepresenteerd. Er hebben nog andere ontmoetingen tussen onderzoekers, ondernemers en investeerders plaatsgevonden, met name in het kader van het Biotechnologieprogramma (workshop over de ondernemingszin in de sector biotechnologie, in Amsterdam in juni 1997). De Commissie en de Europese Vereniging van Effectenmakelaars (EASD) hebben onlangs de gezamenlijke oprichting van het forum "Biotechnologie en financiën" aangekondigd. Dit forum moet het mogelijk maken om de relaties tussen de wetenschappelijke en industriële gemeenschap en de financiële wereld te ontwikkelen en aldus de ontwikkeling van de Europese industrie van de biotechnologie te bevorderen.

ERVARING UITWISSELEN EN DE BESTE PRAKTIJKEN OP HET GEBIED VAN INNOVATIEFINANCIERING VERSPREIDEN

Als aanvulling op deze acties organiseert de Commissie de uitwisseling van ervaring en de verspreiding van beste praktijken. Deze uitwisseling vindt plaats tijdens sectorale seminars (biotechnologie, informatietechnologie, geavanceerde materialen) of seminars van algemene aard (Innovatieprogramma, rondetafelconferentie van Parijs over innovatie, de oprichting van ondernemingen en werkgelegenheid - december 1997). Dit impliceert ook de oprichting van netwerken van nationale actoren (voorbeelden: netwerk voor technologiebeoordeling - *technology rating* - waarvan innovatieagentschappen en investeerders uit vier landen deel uitmaken; netwerk voor de oprichting van een startkapitaalfonds voor de exploitatie van microsystemen). Bovendien heeft de Commissie in het kader van haar actie voor benchmarking in de Unie een proefproject op het gebied van innovatiefinanciering ondernomen.

(iii) regelgevingskader en administratieve vereenvoudiging

De Europese Raad van Luxemburg heeft gewezen op het belang van de ontwikkeling van de ondernemingszin voor de werkgelegenheid in Europa. In deze context blijken de vereenvoudiging van de administratieve procedures en de invoering van geschikte rechtsvormen voor de ondernemingen van de Unie van essentieel belang te zijn.

TASK-FORCE VEREENVOUDIGING VAN HET ONDERNEMINGSKLIMAAT

De te grote complexiteit van de administratieve procedures kost de Europese ondernemingen jaarlijks 180 tot 230 miljard ecu, waardoor hun concurrentiekracht wordt uitgehold. Op verzoek van de Europese Raad van Amsterdam heeft de Commissie een Task-force Vereenvoudiging van het Ondernemingsklimaat (Business Environment Simplification Task Force - BEST) opgericht. Deze groep heeft als taak concrete voorstellen te formuleren ter verbetering van de kwaliteit van de wetgeving en ter vermindering van de administratieve lasten waardoor de oprichting en de ontwikkeling van de Europese ondernemingen worden belemmerd. De voorstellen van de task-force zullen worden opgenomen in een verslag voor de Europese Raad van Cardiff in juni 1998. Bovendien gaat de Commissie door met het initiatief SLIM (Simpler Legislation for the Single Market) dat in 1996 is opgezet⁸. In november 1997 werd een verslag met de aanbevelingen van de SLIM-werkgroepen aan de Raad "Interne markt" voorgelegd.

Door middel van sectorale effectstudies en seminars voor de uitwisseling van ervaring stelt de Commissie ook methodologieën op om ervoor te zorgen dat in de nieuwe regelgeving meer rekening wordt gehouden met innovatie.

BEVORDERING VAN VENNOOTSCHAPSVORMEN OP HET NIVEAU VAN DE UNIE

Door de goedkeuring in april 1997 van het verslag-Davignon over het betrekken van de werknemers bij de toekomstige Europese vennootschap wordt een nieuwe opening gecreëerd naar de goedkeuring van dit statuut. Het Voorzitterschap van de Raad spant zich in om een politiek akkoord te bereiken teneinde dit project, dat voor de ondernemingen van de Gemeenschap onontbeerlijk is, zo spoedig mogelijk en liefst nog in 1998 te voltooien.

⁸ SLIM voorziet in een nieuwe methodologie op het gebied van vereenvoudiging doordat de lidstaten en de gebruikers van de wetgeving in kleine werkgroepen bijeen worden gebracht. In de proeffase in 1996 hebben de werkgroepen de wetgeving op de volgende gebieden bestudeerd: sierplanten, voor de bouw bestemde producten, Intrasat, en erkenning van diploma's. In de tweede fase werden nog andere gebieden onderzocht: meststoffen, gecombineerde nomenclatuur voor de buitenlandse handel, bankwezen en BTW.

Daarnaast beijvert de Commissie zich om het gebruik van het Europees Economisch Samenwerkingsverband (EESV)⁹, het enige rechtsinstrument voor transnationale samenwerking van communautaire aard dat momenteel bestaat, te bevorderen. Zo heeft de Commissie een gegevensbank opgezet die een indicatieve lijst van de in de Gemeenschap opgerichte EESV's bevat, zodat kan worden gevolgd welke sectoren en gebruikers bij deze vorm van samenwerking betrokken zijn. Onlangs heeft zij een mededeling¹⁰ goedgekeurd waarin wordt gewezen op de potentiële voordelen van het EESV op het gebied van overheidsopdrachten en met openbare middelen gefinancierde programma's. Bovendien heeft het in 1995 opgezette initiatief REGIE (Réseau Européen des Groupements Européens d'Intérêt Economique) in het kader van het derde meerjarenprogramma voor het MKB de internationalisering van de activiteiten van het MKB via de EESV-structuur bevorderd. De resultaten en de lering die daaruit is getrokken zullen worden beschreven in een voor het MKB bestemde *Praktische gids voor het EESV*.

Voorts zijn de diensten van de Commissie op grond van artikel 130 N van het Verdrag betreffende de Unie bezig met het opstellen van een ontwerp-statuuat van gemeenschappelijke onderneming voor onderzoek en technologische ontwikkeling, dat tot doel heeft de transnationale samenwerking op het gebied van onderzoek en technologische ontwikkeling te bevorderen (naast de door de EESV-structuur geboden voordelen).

(iv) onderwijs en opleiding

Investeren in kennis, het vermogen om takken van wetenschap met elkaar te combineren, de ontwikkeling van de creativiteit en de zin voor initiatief, en het vergemakkelijken van de sociale, geografische en professionele mobiliteit vormen de basis van een innovatiecultuur en van ondernemingsgeest.

Daarom werd een hoge prioriteit toegekend aan acties op het gebied van onderwijs en opleiding. Dit blijkt met name uit het opzetten van initiatieven ter bevordering van de mobiliteit in alternerende opleidingen en in het leerlingwezen. Deze opleidings- en mobiliteitsacties moeten ook betrekking hebben op onderzoekers, leidinggevend personeel van ondernemingen en ondernemers, en tot doel hebben de innovatiecultuur te versterken en projecten met het oog op de exploitatie van onderzoek te begeleiden.

INNOVERENDE ACTIES TER BEVORDERING VAN DE MOBILITEIT

Door het initiatief "Erasmus voor het leerlingwezen" wordt aan de opleiding door middel van het leerlingwezen een Trans-Europese dimensie verleend. Het initiatief werd een jaar geleden genomen en voorziet in het transnationale aanbod van een stageplaats aan 70 000 leerlingen tegen 1998. Bovendien heeft de Commissie in november 1997 het initiatief EUROPASS-Opleiding goedgekeurd, waardoor met name de invoering van alternerende opleidingen in het beroepsgerichte hoger onderwijs zal worden gestimuleerd.

LEREN IN DE INFORMATIEMAATSCHAPPIJ

Het initiatief "Leren in de informatiemaatschappij" heeft tot doel de informatietechnologieën als instrument voor de productie, de verspreiding en de uitwisseling van kennis beter te benutten. Om te beginnen werd ernaar gestreefd om via met name Internet een onderlinge verbinding tussen scholen tot stand te brengen (bijvoorbeeld de organisatie van de "Netdays Europe" in oktober 1997). Ook wordt steun verleend voor de totstandkoming van een

⁹ Verordening (EEG) nr. 2137/85 van de Raad van 25.7.1985, PB L 199 van 31.7.1985.

¹⁰ PB C 285 van 20.9.1997.

inhoudindustrie die in staat is om verrijkte informatie te produceren (zo werd bijvoorbeeld in het tweede semester 1997 de Europese wedstrijd voor de beste educatieve multimediasoftware gehouden).

Deze acties werden aangevuld door de installatie in juni 1997 van een multimediaplatform op Internet (de server *Campus-Voice*) voor de verspreiding van diensten met hoge toegevoegde waarde op het gebied van onderwijs, opleiding en toegang tot de arbeidsmarkt, inclusief loopbaanadvies en -informatie. Deze dienst is in de eerste plaats gericht op de 12 miljoen Europese studenten in het hoger onderwijs. Hij maakt ook interacties mogelijk tussen de studenten, de docenten en de verschillende partners van het hoger onderwijs, met name de ondernemingen in de sectoren multimediatechnologieën en -diensten. Dank zij de dienst *Campus-Voice* kon reeds een samenwerkingsverband tussen de studentenverenigingen, de grote Europese kranten en meer dan 70 Europese universiteiten tot stand worden gebracht.

ONDERZOEKERS, INITIATIEFNEMERS VAN PROJECTEN EN LEIDINGGEVEND PERSONEEL VAN ONDERNEMINGEN OPLEIDEN IN HET INNOVATIEPROCES

De Commissie, die het belang erkent van de opleiding in de concrete innovatieprocessen en van technologisch advies aan ondernemingen, verleent haar steun aan het initiatief *Form-Inno-Tech* (opleiding in de innovatieprocessen en in het verstrekken van technologisch advies aan ondernemingen). Dit initiatief heeft tot doel een Europees netwerk van centra voor technologische assistentie op te richten dat zowel over regionale als sectorale bekwaamheid beschikt. Het is de bedoeling dat het project, dat in Duitsland, Frankrijk en Italië van start is gegaan, geleidelijk tot de overige lidstaten wordt uitgebreid.

Bovendien werd met de acties in het kader van de programma's "*Opleiding en mobiliteit van onderzoekers*" en "*Leonardo da Vinci*" gezorgd voor een grotere mobiliteit van onderzoekers tussen onderzoeksinstituten, opleidingscentra en de industrie.

De actie *Train-Re-Tech* (opleiding voor onderzoek en de overdracht van technologie naar ondernemingen), waarvoor gebruik wordt gemaakt van de synergieën tussen de twee programma's, draagt bij tot een betere voorbereiding van jonge Europese onderzoekers op de vaardigheden die op de arbeidsmarkt worden verlangd. Ook wordt de opleiding van opleiders op het gebied van leermiddelen en nieuwe technologieën ondersteund. De actie is gebaseerd op vroeger opgedane ervaring en heeft gezorgd voor de uitvoering van 24 projecten die onder het programma Leonardo vallen en die tot meer dan 300 uitwisselingen hebben geleid. Bovendien zijn ongeveer 1 000 onderzoekers via contracten "*Opleiding en mobiliteit van onderzoekers*" met industriële kringen in contact gebracht en zijn circa 300 beurzen toegekend aan onderzoekers die een opleiding met een industriële dimensie hebben aangevat.

Deze actie zal in het vijfde kaderprogramma en in de volgende communautaire onderwijs- en opleidingsprogramma's worden voortgezet. Door het nieuwe horizontale programma "*Verhoging van het menselijk potentieel*" zal met name de totstandbrenging van netwerken voor opleiding door onderzoek en een gemakkelijker toegang tot grote onderzoekinstallaties worden ondersteund. De dimensie *innovatie*, en in het bijzonder opleiding op het gebied van innovatie en overdracht, zou in de toekomstige onderwijs- en opleidingsprogramma's moeten worden opgenomen overeenkomstig de richtsnoeren die door de Commissie in haar recente mededeling met als titel "*Voor een Europa van de kennis*"¹¹ worden voorgesteld.

¹¹ COM (97) 563.

Tenslotte voert de Commissie in nauwe samenwerking met de lidstaten projecten uit inzake benchmarking op het gebied van menselijke hulpbronnen en de ontwikkeling van vaardigheden. De resultaten van deze projecten zullen in november 1998 aan de Raad "Industrie" worden gepresenteerd.

(v) onderzoek op innovatie richten

Innovatie steunt ook op onderzoek en technologische ontwikkeling. In dit opzicht wordt Europa gekenmerkt door vier tekortkomingen: te weinig investeringen in onderzoek, versnippering van de inspanningen, gebrekkige identificatie van de behoeften van de maatschappij en de opkomende markten, en een ontoereikende afstemming van het onderzoek op de toepassingen ervan.

Daarom heeft de Commissie in haar voorstellen voor het vijfde kaderprogramma voor onderzoek en technologische ontwikkeling bijzondere moeite gedaan om geconcentreerde acties te definiëren die aan duidelijk omschreven doelstellingen en behoeften beantwoorden.

Het voorstel, waarin in ruime mate rekening wordt gehouden met innovatie en de specifieke kenmerken van het MKB, bevat met name multidisciplinaire kernactiviteiten die op specifieke toepassingen zijn gericht, en voorziet in de integratie van normvoorbereidend onderzoek. De Commissie heeft maatregelen getroffen met het oog op een efficiëntere industriële exploitatie van de resultaten die enerzijds voortvloeien uit haar programma's (bijvoorbeeld de oprichting van de dienst PROSOMA, waardoor het industriële effect van het Esprit-programma kan worden vergroot) en anderzijds door haar eigen onderzoeksinstituten worden verkregen.

EEN MEER GECONCENTREERD KADERPROGRAMMA

Teneinde de bundeling van de communautaire onderzoeksinspanningen te vergemakkelijken, heeft de Commissie voorgesteld het vijfde kaderprogramma in 7 grote programma's in te delen: vier "thematische" programma's en drie "horizontale" programma's, plus een programma betreffende de directe werkzaamheden van het Gemeenschappelijke Centrum voor Onderzoek van de Commissie.

De thematische en de horizontale programma's vullen elkaar aan en zijn met elkaar verbonden. Omwille van de efficiëntie, met name wat de exploitatie van de resultaten en innovatie betreft, wordt voorgesteld in de thematische programma's zoveel mogelijk rekening te houden met de doelstellingen van de "horizontale" programma's.

Het doel innovatie zou bijgevolg van fundamenteel belang zijn in de thematische programma's. Deze zouden "innovatiecellen" bevatten die als taak zouden hebben de innovatie in elk van de thematische programma's te bevorderen. De innovatiecellen zouden als raakvlak dienen met het programma "Innovatie en deelneming van het MKB" (zie hierna) en zouden gebruik kunnen maken van de ondersteunende activiteiten en de informatienetwerken en -diensten van dit programma.

INNOVATIE EN DEELNEMING VAN HET MKB

Het horizontale programma "*Innovatie en deelneming van het MKB*" van het vijfde kaderprogramma moet in de eerste plaats het doel innovatie bevorderen en zorgen voor de coördinatie van de inspanningen die op dat gebied in de thematische programma's worden geleverd, alsmede voor een grotere betrokkenheid van het MKB. Tevens moet het zorg dragen voor de samenhang van de maatregelen en de methoden van de thematische programma's ter

bevordering van innovatie. De deelneming van het MKB zal worden gestimuleerd door de totstandbrenging van aanmoedigingsmechanismen zoals het “centraal aanspreekpunt voor het MKB”, de premies voor verkennende werkzaamheden om het opstellen van de inschrijvingen te vergemakkelijken, en de door derden uitgevoerde projecten voor onderzoek in samenwerkingsverband. Ten tweede zal het programma de goede praktijken op het gebied van innovatie of technologieoverdracht analyseren, evalueren en beproeven en zal het de opname van de nationale of lokale acties in een netwerk bevorderen.

Voorts zet de Commissie buiten het kaderprogramma een reeks seminars en sectorale netwerken op met het doel de kleine en middelgrote ondernemingen bewust te maken van de implicaties van industriële innovatie.

DE ROL VAN DE KERNACTIVITEITEN VOOR ONDERZOEK EN TECHNOLOGISCHE ONTWIKKELING

De kernactiviteiten vormen een belangrijk initiatief van het ontwerp van vijfde kaderprogramma. Ze zijn gekoppeld aan grote economische en sociale doelstellingen voor de afzienbare toekomst van de Unie. Bij de definitie van de kernactiviteiten wordt uitgegaan van problemen die om een oplossing vragen en van expliciet geformuleerde economische en sociale oogmerken. Het is de bedoeling dat in het kader van een algemene benadering gebruik wordt gemaakt van de hulpbronnen van de verschillende disciplines, technologieën en knowhow en van deskundigheid ter zake van verschillende herkomst. De kernactiviteiten moeten de volledige scala van activiteiten bestrijken die nodig zijn om de beoogde doelstellingen te verwezenlijken, van fundamenteel onderzoek via ontwikkeling tot demonstratie. Een van de voornaamste doelstellingen is de openbare en particuliere inspanningen in Europa op het behandelde gebied te doen convergeren. Tenslotte zullen de activiteiten worden voorbereid en uitgevoerd in nauw overleg met de wetenschappelijke wereld en de ondernemingen, en meer algemeen met alle onderzoekactoren en -gebruikers. Door middel van deze formule kan meer ruimte voor flexibiliteit worden geboden bij de samenstelling van de samenwerkingsverbanden en bij de financiering en de uitvoering van de werkzaamheden.

EEN NIEUWE GENERATIE DEMONSTRATIEPROJECTEN

Overeenkomstig het actieplan zullen belangrijke demonstratieprojecten (waarbij producenten en gebruikers van technologieën en een breder publiek zullen worden betrokken) worden uitgevoerd, met name in het kader van de kernactiviteiten. Dank zij een nog ver van de markt verwijderde valideringsfase zullen zij een doorslaggevend element voor de stimulering van de overdracht en de toepassing van nieuwe technologieën vormen.

DE INTEROPERABILITEIT EN HET CONCURRENTIEVERMOGEN VIA NORMALISATIE BEVORDEREN

De Commissie heeft een werkdocument betreffende de ontwikkeling van het normvoorbereidend onderzoek goedgekeurd teneinde in de onderzoeksprogramma's voldoende vroeg rekening te houden met het doel normalisatie en aldus de interoperabiliteit en het concurrentievermogen van nieuwe producten en diensten te garanderen. Daartoe heeft zij in overeenstemming met het Europese beleid ter bevordering van de kwaliteit leidende beginselen opgesteld waarover een brede consensus is bereikt. Dit initiatief moet een snellere verspreiding en acceptatie van innovaties mogelijk maken. Op die manier worden de normalisatiewerkzaamheden aangevuld die op het gebied van de informatie- en communicatietechnologieën worden uitgevoerd.

EEN INITIATIEF TER BEVORDERING VAN DE OVERDRACHT VAN TECHNOLOGIE IN HET GEMEENSCHAPPELIJK CENTRUM VOOR ONDERZOEK

Teneinde de aanbevelingen van het actieplan op haar eigen onderzoekcentrum toe te passen, heeft de Commissie besloten een initiatief te nemen ter versterking van de overdracht van technologie en het onderzoek in samenwerkingsverband in het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek (GCO). Op basis van een in 1997 verrichte uitvoerbaarheidsstudie worden de volgende maatregelen voorgesteld om de toegang tot de installaties en de expertise van het GCO te vergemakkelijken:

- de toegang tot de installaties van het GCO voor externe ondernemingen of organisaties bevorderen, teneinde het onderzoek in samenwerkingsverband te stimuleren;
- een fonds voor technologieoverdracht oprichten dat met particulier kapitaal wordt gefinancierd en dat dient voor de ondersteuning van ondernemingen in de startfase of van kmo's die de onderzoekresultaten van het GCO exploiteren;
- een virtueel technologiepark oprichten waarbij optimaal gebruik van de telecommunicatiemiddelen wordt gemaakt en ook toegang tot de expertise van de nationale onderzoekcentra wordt geboden;
- een starterscentrum oprichten voor nieuwe technologiegerichte ondernemingen (NTBF), maar ook, op tijdelijke basis voor onderzoeksteams die met het GCO samenwerken;
- de opleiding van het leidinggevend personeel van ondernemingen ontwikkelen op de gebieden waarop het GCO over een erkende bekwaamheid beschikt.

Het initiatief zal stapsgewijs worden uitgevoerd met tussentijdse evaluaties van de resultaten. Indien nodig zullen vóór grootschalige ontwikkelingen proefacties worden opgezet.

(vi) meer algemene coördinatie

Innovatie is een communautair thema dat voor beleidsinstanties op alle niveaus van belang is. Daarom is het absoluut noodzakelijk de dialoog aan te moedigen en de coördinatie van de daarvan afhankelijke beleidsvormen te organiseren.

INSTELLING VAN MECHANISMEN VOOR DE COÖRDINATIE VAN DE TENUITVOERLEGGING

De tenuitvoerlegging van het actieplan voor innovatie heeft geleid tot een sterkere coördinatie van alle met innovatie verband houdende communautaire beleidsvormen onder leiding van mevrouw Cresson en onder toezicht van een *Groep van directeuren-generaal Innovatie*, die als taak heeft de acties te programmeren en de samenhang ervan te verzekeren.

COÖRDINATIE TUSSEN HET OTO- EN HET INNOVATIEBELEID EN DE BELEIDSVORMEN INZAKE ECONOMISCHE EN SOCIALE SAMENHANG

De Commissie legt binnenkort de laatste hand aan een mededeling met als titel "Samenhang, concurrentievermogen, OTO- en innovatiebeleid", die tot doel heeft een geïntegreerde strategie inzake onderzoek, technologische ontwikkeling en innovatie in de minder ontwikkelde regio's van de Europese Unie ten uitvoer te leggen.

EEN TREND CHART OVER INNOVATIE MET HET OOG OP EEN EFFICIËNTERE SAMENWERKING MET DE LIDSTATEN

Tenslotte is de Commissie, zoals gepland, begonnen met het vaststellen in samenwerking met de lidstaten van een gemeenschappelijk referentiekader op het gebied van het innovatiebeleid ('Trend Chart on Innovation', over het beleid en de prestaties op het gebied van innovatie in Europa). Om deze werkzaamheden in goede banen te leiden, is een Groep van hoge ambtenaren uit de lidstaten opgericht. De Trend Chart zal een instrument zijn voor de analyse van het innovatiebeleid. Aan de hand daarvan zal de efficiëntie van het beleid kunnen worden beoordeeld en zullen de prioritaire opties en de mogelijkheden voor samenwerking met de lidstaten kunnen worden bepaald.

3. Prioritaire acties voor 1998

Op de Werkgelegenheidstop op 20 en 21 november 1997 hebben de staatshoofden en regeringsleiders plechtig bevestigd dat onderzoek, innovatie en ondernemingsgeest moeten worden gestimuleerd om de werkloosheid in Europa terug te dringen.

De voortzetting van de tenuitvoerlegging van het actieplan voor innovatie, dat een jaar geleden werd goedgekeurd, zal dus een van de hoogste prioriteiten van de Commissie blijven, met name op de volgende gebieden:

- intellectuele eigendom;
- de toegang tot financiering (initiatieven ter bevordering van risicokapitaalinvesteringen en de oprichting van hightechondernemingen met medewerking van de EIB en het EIF, acties om de toegang tot startkapitaal te vergemakkelijken¹²);
- de administratieve vereenvoudiging;
- de ontwikkeling van de ondernemingsgeest (Groep van leden van de Commissie MKB).

Bovendien zal de Groep van directeuren-generaal Innovatie er overeenkomstig het door de diensten vastgestelde tijdschema zorg voor dragen dat de overige acties die in het actieplan worden aangekondigd en die met het oog op de innovatie in Europa noodzakelijk zijn, ten uitvoer worden gelegd en dat daarbij met de doelstellingen van Agenda 2000, in het bijzonder uitbreiding en duurzame ontwikkeling, rekening wordt gehouden.

Dit jaar zullen ook inspanningen worden gedaan om in het innovatiebeleid rekening te houden met de ontwikkelingen van de sociaal-economische en technologische context.

Daartoe zal met name de nadruk worden gelegd op acties die tot doel hebben:

- de lidstaten en de betrokken actoren tot medewerking aan te zetten, met name door hun deelneming aan het opstellen van de Trend Chart on Innovation;
- de oprichting, de ontwikkeling en de groei van ondernemingen te stimuleren, met name op basis van de nieuwe technologieën (dit kan de verspreiding van goede praktijken, de oprichting van netwerken of het opzetten van proefprojecten in het kader van bestaande of geplande budgetten omvatten);
- nieuwe vormen van productie en commercialisering te bevorderen (virtuele ondernemingen of “netwerkondernemingen”, ondernemingsclusters, elektronische handel);
- bij te dragen tot de professionalisering van innovatieondersteunende beroepen, met name via opleidingsacties op het gebied van technologiemarket, technologieoverdracht en financiële analyse van technologiebedrijven;
- de onderlinge verbinding of zo nodig de oprichting van particuliere en/of openbare netwerken voor ondersteuning van en dienstverlening aan ondernemingen op het gebied van technologie, marketing, informatiebeheer en financiën te vergemakkelijken.

¹² Na de uitvoering van het proefproject “startkapitaal” in het kader van het derde meerjarenkaderprogramma ten behoeve van het MKB, waardoor de oprichting van 280 innoverende ondernemingen kon worden gesteund, is de Commissie voornemens in 1998 een tweede actie op te zetten om de ontwikkeling van de jonge startkapitaalindustrie te ondersteunen.

**Tenuitvoerlegging van het Eerste
actieplan voor innovatie in
Europa**

Inlichtingenbladen over de acties

Inlichtingenbladen over de acties

1. Bescherming van intellectuele eigendom

- 1.1. Groenboek over octrooien
- 1.2. IPR-helpdesk

2. Financiering van innovatie

- 2.1. Proefproject I-TEC
- 2.2. Project LIFT
- 2.3. Ondernemingsgeest en toegang tot financiering voor geavanceerde technologieën

3. Regelgevingskader en administratieve vereenvoudiging

- 3.1. Mededeling inzake deelneming van EESV's aan overheidsopdrachten en aan met openbare middelen gefinancierde programma's
- 3.2. REGIE-actie

4. Onderwijs en opleiding

- 4.1. Campus Voice
- 4.2. Form-Inno-Tech
- 4.3. Train-Re-Tech

5. Onderzoek op innovatie richten

- 5.1. Kernactiviteiten op het gebied van onderzoek en technologische ontwikkeling
- 5.2. Integratie van het MKB in het OTO-kaderprogramma van de EU
- 5.3. Onderzoek en normalisatie beter op elkaar afstemmen
- 5.4. PROSOMA Esprit
- 5.5. Initiatief voor technologieoverdracht in het GCO

6. Meer algemene coördinatie

- 6.1. Trend Chart on Innovation in Europe
- 6.2. Vergelijkende benchmarking van de randvoorwaarden voor het concurrentievermogen van Europese ondernemingen

1 Bescherming van intellectuele eigendom

Inlichtingenblad 1.1. Groenboek over octrooien

TITEL VAN DE ACTIE

“Bevordering van innovatie door middel van octrooien” - Groenboek over het Gemeenschapsoctrooi en het octrooistelsel in Europa (COM(97) 314 def.).

DOELSTELLINGEN/DOELGROEP/VERWACHT EFFECT

- Doelstellingen: belanghebbende kringen en de andere Gemeenschapsinstellingen raadplegen over de noodzaak van een nieuwe actie van de Gemeenschap betreffende het Gemeenschapsoctrooi, alsmede over de noodzaak van verdere harmonisatie van bepaalde onderdelen van het octrooirecht op Gemeenschapsniveau (computerprogramma's, uitvindingen van werknemers, de inschakeling van octrooigemachtigden, ...).
- Doelgroep: bedrijfsleven (grote ondernemingen en kmo's), octrooigemachtigden, juristen, octrooibureaus en toezichthoudende instanties van de lidstaten.
- Verwacht effect: duidelijke formulering van de behoefte aan een communautair octrooisysteem teneinde ineens bescherming in de gehele Gemeenschap te verkrijgen.

INHOUD IN GROTE LIJNEN/INNOVATIECOMPONENT

- Inhoud in grote lijnen: er wordt voorgesteld het Gemeenschapsoctrooiverdrag van Luxemburg van 1975 (dat nooit in werking is getreden) in een communautaire verordening om te zetten. Voor de andere aspecten van het octrooirecht wordt voorgesteld een of meer richtlijnen voor te stellen betreffende de harmonisatie van de nationale wetgevingen op het gebied van computerprogramma's, uitvindingen van werknemers en de inschakeling van octrooigemachtigden.
- Innovatiecomponent: duidelijk; het octrooi is het middel bij uitstek om een alleenrecht op het commerciële gebruik van een uitvinding voor een beperkte duur te verkrijgen; op voorwaarde dat de uitvinder de desbetreffende technische informatie volledig bekendmaakt.

TIJDSHEMA EN WIJZE VAN TENUITVOERLEGGING

Goedkeuring van het groenboek door de Commissie: op 24 juni 1997 - Bijeenkomst in Luxemburg waarop de belanghebbende kringen werden gehoord: op 25 en 26 november 1997 - Besprekingen in het Europees Parlement: van september tot november 1997 - Besluit van de Commissie over het te geven gevolg: begin 1998.

TOEGEVOEGDE WAARDE VAN HET COMMUNAUTAIRE OPTREDEN OF VAN DE UITVOERING VAN DE ACTIE IN HET GEÏNTEGREERDE KADER VAN HET ACTIEPLAN VOOR INNOVATIE

De beoogde resultaten kunnen alleen door een wetgevend optreden op het niveau van de Gemeenschap worden bereikt. Op die manier moet ervoor worden gezorgd dat het octrooistelsel in Europa gemakkelijk te gebruiken is, minder duur is en de ondernemingen een grotere rechtszekerheid garandeert.

BEHAALDE RESULTATEN/BALANS

Het overleg over het groenboek is eind november 1997 voltooid. Begin 1998 zullen voorstellen voor hervormingen worden gedaan.

1 Bescherming van intellectuele eigendom

Inlichtingenblad 1.2 : Dienst voor voorlichting en assistentie op het gebied van IPR

TITEL VAN DE ACTIE

Dienst voor voorlichting en assistentie op het gebied van intellectuele-eigendomsrechten (IPR)

DOELSTELLINGEN/DOELGROEP/VERWACHT EFFECT

De activiteit van de IPR-dienst voor voorlichting en assistentie (helpdesk) heeft de volgende doelstellingen:

- de bewustmaking in Europa ten aanzien van het gebruik van het octrooistelsel en de intellectuele-eigendomsrechten in de innovatieprocessen versterken;
- de toegang tot de verschillende informatiebronnen over IPR vergemakkelijken en het opzoeken van technische gegevens en octrooigegevens bevorderen teneinde de stand van de techniek te bepalen alvorens enige OTO-activiteit te ondernemen;
- nuttige hulpmiddelen voor de activiteiten inzake overdracht en exploitatie van technologieën aanbieden, vooral voor de deelnemers aan de OTO-projecten van de EU.

De dienst is bedoeld voor de deelnemers aan de OTO-projecten van de EU, innoverende kmo's, nieuwe technologiegerichte ondernemingen en starters.

Van de IPR-helpdesk wordt verwacht dat hij zorgt voor een veel sterkere bewustmaking en een beter gebruik van het octrooistelsel door gemakkelijker toegang tot de verschillende informatiebronnen over intellectuele-eigendomsrechten. Uit een studie van het Europees Octrooibureau is gebleken dat twee derde van de ondernemingen die uitvindingen doen, helemaal geen gebruik van het octrooistelsel maakt. Recentelijk zijn in de VS en Japan initiatieven op het gebied van octrooi-informatie genomen of is met de uitvoering ervan reeds begonnen en daarbij wordt ook gebruik gemaakt van Internet als nieuw medium. Doel van het project is de Europese onderzoeksgemeenschap een Europees alternatief te bieden.

INHOUD IN GROTE LIJNEN/INNOVATIECOMPONENT

Het is de bedoeling dat de IPR-helpdesk volledige informatie verstrekt over de wijze waarop het communautaire onderzoek kan worden beschermd en geëxploiteerd. Een Internetsite zal worden gecombineerd met het verstrekken van informatie via een telefonische hulpdienst. Meer gepersonaliseerde hulp met betrekking tot IPR-aspecten zal worden verleend aan de contractanten van alle communautaire OTO-programma's. Dit zou directe toegang tot sommige octrooigegevensbanken kunnen omvatten. Het betreft een dienst die in hoofdzaak van informatieve en niet van adviserende aard is. Uiteindelijk zal steeds de raad worden gegeven professionele hulp te vragen en deze diensten komen niet in de plaats van de hulp die kan worden verkregen bij octrooibureaus, octrooigemachtigden en in octrooirecht gespecialiseerde juristen.

TIJDSHEMA EN WIJZE VAN TENUITVOERLEGGING

Op grond van de aanbevelingen van een studie zal naar verwachting begin 1998 een aanbesteding worden uitgeschreven. Deze zal betrekking hebben op het leveren van de nodige externe diensten ten behoeve van de activiteiten van de IPR-helpdesk. De helpdesk zou tegen juli 1998 operationeel moeten zijn.

TOEGEVOEGDE WAARDE VAN HET COMMUNAUTAIRE OPTREDEN

Momenteel bestaat er geen dienst die op Europees niveau complete informatie verstrekt over vraagstukken betreffende intellectuele-eigendomsrechten in de innovatieprocessen. Door in de informatie een verhaalstructuur aan te brengen, zullen de fundamentele fasen van de activiteiten inzake innovatie in een meertalig kader worden weergegeven teneinde aan de taalkundige behoeften van de innoverende ondernemingen in geheel Europa te voldoen. Het gebruik van het octrooistelsel en van de gegevensbanken met octrooi-informatie zou in Europa moeten worden geharmoniseerd.

BEHAALDE RESULTATEN

Begin 1998 wordt een aanbesteding gepubliceerd.

2. Financiering van innovatie

Inlichtingenblad 2.1 : Proefproject I-TEC

TITEL VAN DE ACTIE

Proefproject I-TEC (Innovation and Technology Equity Capital) uitgevoerd in samenwerking met het Europees Investeringsfonds (EIF)

DOELSTELLINGEN/DOELGROEP/VERWACHT EFFECT

De actie heeft tot doel het particuliere risicokapitaal aan te moedigen om te investeren in de aanloopfasen van innoverende hightechprojecten en in ondernemingen met een groot groeipotentieel.

De begunstigden van deze actie zijn technologisch innoverende kmo's, met name die welke aan de communautaire programma's voor onderzoek en technologische ontwikkeling (OTO) deelnemen, alsmede risicokapitaalfondsen.

INHOUD IN GROTE LIJNEN/INNOVATIECOMPONENT

- Het I-TEC-project neemt deel aan de financiering van de kosten van de voorafgaande evaluatie en het actieve beheer die de risicokapitaal aanbidders moeten dragen, teneinde investeringen in een vroeg stadium in technologisch innoverende kmo's te vergemakkelijken.
- Het staat open voor de Europese risicokapitaalfondsen die met de hulp van het Europees Investeringsfonds zijn geselecteerd en ermee instemmen om minimaal 25% van het aangetrokken nieuwe kapitaal te bestemmen voor investeringen in technologisch innoverende kmo's in een vroeg stadium.
- Het I-TEC-project draagt maximaal 50% van de kosten van de voorafgaande evaluatie en het actieve beheer die aan dergelijke investeringen verbonden zijn. De maximumbijdrage van het project per risicokapitaalfonds bedraagt 5% van de verrichte investeringen, met een maximumbedrag van 500 000 ecu.
- Doel van het project is een oplossing te bieden voor de ontoereikende investeringen met particulier kapitaal in technologisch innoverende kmo's, een van de grootste belemmeringen voor innovatie in Europa.

TIJDSHEMA EN WIJZE VAN TENUITVOERLEGGING

- Het proefproject I-TEC is op 1.7.1997 officieel door mevrouw Cresson op de rails gezet. Een eerste evaluatie van de resultaten, eventueel gevolgd door acties ter bijsturing, is voor 1998 gepland.
- De wijze van uitvoering van het proefproject is in het samenwerkingsakkoord tussen de Commissie en het EIF vastgesteld. Bovendien voorziet de Commissie in een beoordelingsmechanisme dat het mogelijk maakt om de met het proefproject verkregen resultaten te controleren en te verspreiden.
- Het EIF:
 - identificeert bekwame beheerders van risicokapitaalfondsen die gespecialiseerd zijn in investeringen in technologieën in een vroeg stadium;
 - evalueert de commerciële levensvatbaarheid van deze fondsen.
- Op zijn beurt draagt het proefproject I-TEC ertoe bij om de risicokapitaalmarkten te versterken waarop het EIF opereert:
 - door de beheerders van minder grote risicokapitaalfondsen die nieuwe en belangrijker middelen verzamelen, aanvullende steun te verlenen in de vorm van het vertrouwen dat zij particuliere en institutionele investeerders inboezemen die voor het eerst in deze fondsen investeren.

- Telkens als dit mogelijk is, investeert het EIF rechtstreeks in de door I-TEC gesteunde fondsen.

TOEGEVOEGDE WAARDE VAN HET COMMUNAUTAIRE OPTREDEN OF VAN DE UITVOERING VAN DE ACTIE IN HET GEÏNTEGREERDE KADER VAN HET ACTIEPLAN VOOR INNOVATIE

Het proefproject I-TEC kan tot een betere exploitatie van de resultaten van het communautaire onderzoek bijdragen. Het steunt op de ervaring van de particuliere sector zonder daarmee in concurrentie te treden.

Tenslotte draagt het ertoe bij om het EIF sterker te richten op investeringen in de eerste stadia van innovatie en technologie.

BEHAALDE RESULTATEN/BALANS

Het I-TEC-project helpt de risicokapitaalfondsen om een duurzame capaciteit voor de evaluatie en het beheer van projecten te verwerven. Via het Innovatieprogramma is een eerste bedrag van 7,5 miljoen ecu voor het I-TEC-project uitgetrokken.

Eind 1997 zijn de eerste negen risicokapitaalfondsen voor communautaire steun geselecteerd. Samen beschikken zij over een investeringscapaciteit van 380 miljoen ecu (waarvan de helft in de loop van de komende drie jaren in de aanloopfasen van innoverende projecten zal worden geïnvesteerd). Deze risicokapitaalfondsen hebben een portefeuille van in totaal meer dan 150 kleine en middelgrote hightechondernemingen die op een van de volgende gebieden gespecialiseerd zijn: informatietechnologieën, gezondheid/biowetenschappen, materiaalwetenschappen, meet- en beproevingstechnologieën, chemie. Begin 1998 wordt een tweede groep begunstigden geselecteerd.

Er zal een netwerk van geselecteerde risicokapitaalfondsen worden opgericht, teneinde de contacten met de deelnemers aan de communautaire onderzoekprogramma's die op zoek zijn naar externe financiering, te vergemakkelijken.

2. Financiering van innovatie

Inlichtingenblad 2.2 : Project LIFT

TITEL VAN DE ACTIE

Helpdesk voor de financiering van innovatie

Uitbreiding van het proefproject LIFT, dat onder het vierde kaderprogramma is opgezet

DOELSTELLINGEN/DOELGROEP/VERWACHT EFFECT

Doelstellingen van de actie

- de toegang van technologisch innoverende Europese kmo's, met name die welke aan de door de Gemeenschap gefinancierde OTO-programma's deelnemen, tot de instrumenten ter financiering van innovatie en ter ondersteuning van de oprichting van innoverende ondernemingen (financiële engineering, risicokapitaal) vergemakkelijken door de informatie- en transactiekosten te verlagen;
- de efficiëntie van de deelnemers aan de communautaire OTO-programma's bij de exploitatie van de onderzoekresultaten vergroten (in het bijzonder door financieringsbronnen en de toegang daartoe aan te wijzen), de mechanismen versterken die ontworpen zijn om te zorgen voor deze betere exploitatie van de onderzoekresultaten, en de werking van de netwerken die informatie en assistentie verlenen, met name wat de financiering van innovatie betreft, op communautair niveau rationaliseren en coördineren;
- de innovatieondersteunende infrastructuur en de bestaande communautaire initiatieven versterken, bijdragen tot de tenuitvoerlegging van een communautair innovatiebeleid, met name door de nationale systemen voor innovatiefinanciering een Europese dimensie te geven.

BEGUNSTIGDEN VAN DE ACTIE

- De directe begunstigden zijn technologisch innoverende kmo's, en met name de deelnemers aan de communautaire OTO-programma's, dank zij de verbetering van de voorlichting en de hulpinfrastructuur betreffende de financiering van innovatie in Europa.
- De financiers die belangstelling hebben voor de communautaire OTO-programma's en voor de financiering van de technologische resultaten ervan.

INHOUD IN GROTE LIJNEN/INNOVATIECOMPONENT

Hoofdfunctie:

- De helpdesk zal ervoor zorgen dat gemakkelijker contacten kunnen worden gelegd tussen financiers en actoren op het gebied in kwestie, bijvoorbeeld de deelnemers aan de communautaire OTO-programma's.
- De helpdesk zal door een centrale operator worden beheerd, direct toegankelijk zijn voor de deelnemers (kmo's) en de diensten van de Commissie, alsmede op selectieve wijze voor de financiers en de nationale correspondenten (bijvoorbeeld de Relay Centra voor Innovatie).
- LIFT zal als verbindingsschakel fungeren met de instrumenten/initiatieven die door andere diensten van de Commissie zijn ontwikkeld (bijvoorbeeld Euro-Management, Eurotech Data), alsmede met de daarvoor bestaande netwerken (bijvoorbeeld Eurotech Capital, ESCFN), en zal gebruik maken van de synergieën daarmee.
- Identificatie (door middel van een verzoek om reacties van belangstellenden) van:
 - financiers en netwerken van financiers die aan de helpdesk willen deelnemen en toegang willen krijgen tot de door de Gemeenschap gefinancierde OTO-projecten;
 - nationale correspondenten voor de helpdesk om de verbinding tot stand te brengen met de nationale en regionale initiatieven en/of de netwerken van financiers (die door middel van een verzoek om reacties van belangstellenden zijn geïdentificeerd/geselecteerd).
- Verspreiding van de informatie en de diensten, met name door gebruik te maken van Internet.

TIJDSHEMA EN WIJZE VAN TENUITVOERLEGGING

De helpdesk zou tegen einde 1998 operationeel moeten zijn.

TOEGEVOEGDE WAARDE VAN HET COMMUNAUTAIRE OPTREDEN

- Subsidiariteit: het project leidt tot een verbetering van de infrastructuur voor innovatiefinanciering doordat het steunt op en de verbinding legt met wat beschikbaar is en voorziet in aanvullende bekwaamheden.
- Trans-Europese dimensie (onderlinge verbinding van nationale initiatieven).
- De deelnemers aan de door de Gemeenschap gefinancierde OTO-programma's behoren tot de doelgroep.
- Het programma draagt bij tot de uitwisseling van ervaring en goede praktijken.

BEHAALDE RESULTATEN

- De publicatie van een aanbesteding voor de externe operator(s) is voor april 1998 gepland.
- Het concept werd gepresenteerd aan financiers en aan de betrokken diensten van de Commissie, die belangstelling hebben getoond.
- Er werden diverse proefactiviteiten opgezet om de uitvoerbaarheid van de helpdesk na te gaan. Zij hadden betrekking op:
 - investeringsforums;
 - de opleiding van projectleiders (tot dusver hebben 150 projectleiders aan opleidingssessies deelgenomen);
 - het opstellen van een specifieke webpagina over innovatiefinanciering, die via CORDIS zal worden verspreid.

2. Financiering van innovatie

Inlichtingenblad 2.3: Ondernemingsgeest en toegang tot financiering voor geavanceerde technologieën

TITEL VAN DE ACTIE

Ondernemingsgeest en toegang tot financiering voor geavanceerde technologieën

DOELSTELLINGEN/DOELGROEP/VERWACHT EFFECT

- Deze activiteiten hebben tot doel de ondernemingsgeest en de oprichting van ondernemingen te stimuleren door de totstandbrenging van netwerken tussen verschillende actoren op het gebied in kwestie, door de uitwisseling van meningen en optimale praktijken en door het ontwerpen van specifieke maatregelen om de oprichting van ondernemingen en investeringen in technologieën te ondersteunen.
- Een bijzondere doelgroep wordt gevormd door kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's) en ondernemers van onderzoekorganisaties die voornemens zijn resultaten van OTO-projecten van de EU te ontwikkelen en te commercialiseren.

INHOUD IN GROTE LIJNEN/INNOVATIECOMPONENT

- Een reeks van 16 door het Innovatieprogramma georganiseerde transnationale investeringsforums, waarvan de laatste twee in Parijs (november 1996) en Berlijn (april 1997) hebben plaatsgevonden. Vanwege de afnemende belangstelling van de risicokapitaalaanbieders wordt een nieuwe aanpak op basis van de instrumenten voor innovatiefinanciering uitgetoetst (bijvoorbeeld de financiering van microsysteemtechnologieën - MST).
- «Biotechnology Entrepreneurship Workshop», een workshop die op 27 juni 1997 door het BIOTECHNOLOGY-programma tegelijk met het congres «EuropaBio'97» in Amsterdam werd georganiseerd. Deze workshop was een ontmoetingsplaats voor belangrijke actoren op het gebied in kwestie: wetenschappelijk onderzoekers, managers van kmo's in de sector biotechnologie, risicokapitaalaanbieders, starterscentra en technologiecentra.
- Investeringsforums die gezamenlijk met het BRITE-EURAM-programma en de EUROTCH CAPITAL-netwerken werden georganiseerd en tijdens welke relevante OTO-projecten van het BRITE-EURAM-programma werden geselecteerd voor presentatie aan risicokapitaalbeheerders.
- De rondetafelconferentie op 9 december 1997 in Parijs (en het vervolg daarop) over innovatie, de oprichting van ondernemingen en werkgelegenheid. Deze conferentie heeft tot doel een overlegprocedure op gang te brengen over de middelen om de oprichting en de groei van technologiegerichte ondernemingen te stimuleren. Zij werd bijgewoond door managers van hightechondernemingen, financiers, politici, vertegenwoordigers van onderzoekcentra en universiteiten, alsmede ambtenaren van de lidstaten en de EU.

TIJDSHEMA EN WIJZE VAN TENUITVOERLEGGING

De volgende initiatieven zijn genomen of gepland ...

... in het kader van het Innovatieprogramma:

- 16 transnationale forums tot dusver;
- de financieringsstrategieën en -modellen worden voor MST-ondernemingen in nauwe samenwerking met risicokapitaalaanbieders opgesteld;
- een overlegprocedure over de oprichting en de ontwikkeling van hightechondernemingen (rondetafelconferentie in Parijs, werkgroepen, conferentie in Luxemburg in mei 1998, Europees forum over de ondernemers in hightechsectoren in het najaar 1998 in Wenen);

... in het kader van het BIOTECHNOLOGY-programma:

- 3 workshops in de zomer 1997 in Italië en Nederland;

- forum «Biotechnology and Finance», maart 1998, Brussel;

... in het kader van het BRITE-EURAM-programma:

- bijeenkomst van het EUROTECH CAPITAL-netwerk in december 1996 (Rome) en in juni 1997 (Stockholm);
- nog twee andere bijeenkomsten in 1998;

... in het kader van het ESPRIT-programma:

- EITC '97, georganiseerd door DG III in november 1997.

TOEGEVOEGDE WAARDE VAN HET COMMUNAUTAIRE OPTREDEN

Ondernemingsgeest en de financiering van innovatie vereisen de integratie van kennis, bekwaamheden en ervaring op het gebied van wetenschappelijk onderzoek, commercieel beheer en financiering. Transnationale samenwerking is noodzakelijk, vooral wanneer er in eenzelfde land geen actoren op een of meer van de bovenvermelde gebieden zijn. De Europese toegevoegde waarde ligt duidelijk hierin dat de lokale, regionale of nationale draagwijdte wordt uitgebreid tot de gehele Europese ruimte, zodat netwerken kunnen worden opgericht waarin de meest geschikte actoren met elkaar verbonden zijn.

BEHAALDE RESULTATEN

- De investeringsforums van het Innovatieprogramma hebben 500 innoverende kmo's in de gelegenheid gesteld om zich voor te bereiden en zich aan geselecteerde financiers en risicokapitaal aanbieders voor te stellen. Twee derde van deze kmo's heeft laten weten een investeerder en/of een handelspartner te hebben gevonden binnen een termijn van zes maanden na deelneming aan een investeringsforum. Er is door het Innovatieprogramma ook een reeks opleidingsseminars georganiseerd, waaraan 150 projectleiders (uit de communautaire OTO-programma's) hebben deelgenomen.
- De door het BRITE-EURAM-programma georganiseerde investeringsforums hebben ertoe geleid dat elf projecten die uit 50 voltooid en als zeer geslaagd beschouwde projecten werden geselecteerd, aan potentiële investeerders werden gepresenteerd. Vijf van de elf presentaties hebben reeds aanleiding gegeven tot onderhandelingen met risicokapitaal-aanbieders, maar er wordt verwacht dat deze score nog kan worden verbeterd door een betere voorselectie van de projecten en een betere ondersteuning voor de presentatie van de dossiers van deze ondernemingen op de volgende vergaderingen. Van de eindresultaten zal ook gebruik worden gemaakt om mogelijke begeleidende maatregelen of specifieke projecten te ontwerpen om de toegang tot innovatiefinanciering en de ondernemingsgeest te bevorderen.
- Op grond van de resultaten van de activiteiten van het BIOTECHNOLOGY-programma hebben de EASD (Europese vereniging van effectenmakelaars) en DG XII-E (biowetenschappen) het plan opgevat om een forum met als titel "Biotechnology and Finance" te organiseren, dat de dialoog en de samenwerking tussen de biotechnologiesector (wetenschappelijk onderzoekers, starterscentra, biotechnologische ondernemingen) en de financiële wereld (risicokapitaalvennootschappen, investeringsbanken, institutionele beleggers) zal bevorderen. De eerste twee initiatieven van het forum "Biotechnology and Finance" zullen zijn:
 - de voltooiing van de enquête «Biotechnology and Finance», die tot doel heeft de financiële behoeften van de biotechnologiesector na te gaan;
 - de organisatie van de eerste bijeenkomst van het forum «Biotechnology and Finance» begin 1998.
- Meer dan 100 Europese prominenten hebben aan de rondetafelconferentie in Parijs over "Innovatie, de oprichting van ondernemingen en werkgelegenheid" deelgenomen. Er werden drie werkgroepen opgericht om de actievoorstellen uit te diepen.

3. Regelgevingskader en administratieve vereenvoudiging

Inlichtingenblad 3.1: Mededeling over de EESV's

TITEL VAN DE ACTIE

Mededeling van de Commissie inzake deelneming van Europese economische samenwerkingsverbanden aan overheidsopdrachten en aan met openbare middelen gefinancierde programma's¹

DOELSTELLINGEN/DOELGROEP/VERWACHT EFFECT

Met het oog op de voortdurende bevordering van EESV's werd deze mededeling op initiatief van Commissielid Monti na overleg met Commissielid Papoutsis goedgekeurd.

Doel van deze mededeling, die gericht is tot alle huidige en potentiële gebruikers van EESV's en tot de diverse overheden en instellingen die met EESV's in contact zullen komen, is te garanderen dat deze op gelijke voet met andere ondernemingen kunnen inschrijven voor overheidsopdrachten en ten volle kunnen deelnemen aan met overheidsmiddelen gefinancierde programma's. Doel van de mededeling is op termijn elke onzekerheid die een optimaal gebruik van EESV's op deze gebieden nog in de weg kan staan, weg te nemen.

GROTE LIJNEN VAN DE INHOUD/INNOVATIECOMPONENT

In de mededeling wordt de nadruk gelegd op de potentiële voordelen van een EESV en wordt de positie ervan ten aanzien van met overheidsmiddelen gefinancierde programma's, met name de door de Europese Gemeenschap gefinancierde onderzoekprogramma's, duidelijk gemaakt.

TIJDSHEMA EN WIJZE VAN TENUITVOERLEGGING

De mededeling is door de Commissie op 9 september 1997 goedgekeurd en is in het Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen gepubliceerd. Er is geen verdere tenuitvoerlegging vereist.

TOEGEVOEGDE WAARDE VAN HET COMMUNAUTAIRE OPTREDEN

Een EESV biedt ontegenzeggelijk voordelen ten opzichte van andere soorten samenwerkingsverbanden, daar het momenteel het enige transnationale samenwerkingsinstrument is dat rechtstreeks onder de communautaire rechtsorde valt. Overigens garandeert een EESV zijn leden, die over een volledige rechtsbevoegdheid beschikken, volledige juridische en economische zelfstandigheid bij de uitvoering van hun activiteiten. Bovendien kunnen zij dankzij de grote synergie tussen de leden deelnemen aan talrijke projecten op het gebied van innovatie, met name door samenwerking tussen de privé- en de overheidssector.

BEHAALDE RESULTATEN

Sinds de publicatie van deze mededeling hebben de doelgroepen grote belangstelling getoond.

¹ PB C 285 van 20.9.1997, blz.17.

3. Regelgevingskader en administratieve vereenvoudiging

Inlichtingenblad 3.2: REGIE-actie

TITEL VAN DE ACTIE

REGIE-actie (Europees netwerk van Europese economische samenwerkingsverbanden)

DOELSTELLINGEN/DOELGROEP/VERWACHT EFFECT

Bevordering van het EESV bij het MKB (midden- en kleinbedrijf)

Impact: internationalisering van de activiteiten van het MKB via de rechtsvorm van het EESV.

GROTE LIJNEN VAN DE INHOUD/INNOVATIECOMPONENT

- Verbeteren van de informatie over het EESV.
- Nagaan op welke wijzen van het EESV gebruik wordt gemaakt.

Innovatiecomponent: het EESV is een instrument voor transnationale samenwerking dat talrijke economische subjecten, met name kmo's, in staat stelt deel te nemen aan de uitvoering van projecten of programma's waarvan in sommige gevallen een aanzienlijk innovatie-effect kan uitgaan.

TIJDSHEMA EN WIJZE VAN TENUITVOERLEGGING

De REGIE-actie is opgenomen in het derde meerjarenprogramma voor het MKB dat eind 2000 afloopt.

De actie omvat de totstandbrenging van een netwerk van EESV's en van personen die voor deze vorm van transnationale samenwerking belangstelling tonen.

TOEGEVOEGDE WAARDE VAN HET COMMUNAUTAIRE OPTREDEN OF VAN DE UITVOERING VAN DE ACTIE IN HET GEÏNTEGREERDE KADER VAN HET ACTIEPLAN VOOR INNOVATIE

- Het EESV is momenteel de enige juridische samenwerkingsvorm die onder de communautaire rechtsorde valt.
- Het transnationale karakter van het EESV en de synergie tussen de leden die daarvan het gevolg is, stelt de economische subjecten in staat aan zeer gevarieerde projecten op innovatiegebied deel te nemen, met name doordat het de mogelijkheid biedt organisaties uit de privésector met overheidsorganisaties, semi-overheidsorganisaties of onderzoekcentra te laten samenwerken.

BEHAALDE RESULTATEN/BALANS

- Maart 1996: REGIE-conferentie waar de balans van zes jaar ervaring met het EESV is opgemaakt.
- Binnenkort wordt naar aanleiding van de REGIE-conferentie een praktische gids betreffende het EESV ten behoeve van het MKB gepubliceerd.

4. Onderwijs en opleiding

Inlichtingenblad 4.1: Campus Voice

TITEL VAN DE ACTIE

CAMPUS VOICE: totstandbrenging van een multimediaal telematicaplatform op Internet (verspreiding van diensten met hoge toegevoegde waarde op het gebied van onderwijs en beroepsvoorbereiding, toegang tot de diensten door middel van een back-end server)

DOELSTELLINGEN/DOELGROEP/VERWACHT EFFECT

De Europese studenten van het hoger onderwijs (12 miljoen) vormen de voornaamste doelgroep maar het project is eveneens gericht op het totstandbrengen van een wisselwerking tussen studenten, leraren en de diverse partners van het hoger onderwijs, met name de Europese ondernemingen in de sector multimediatechnologieën en -diensten en in de mediasector. Dankzij het project zullen studenten en leraren via elektronische netwerken gemakkelijker van de beschikbare inhoud en diensten gebruik kunnen maken en zullen tevens innoverende samenwerkingsacties met het bedrijfsleven worden vergemakkelijkt.

GROTE LIJNEN VAN DE INHOUD/INNOVATIECOMPONENT

De eerste fase zal bestaan in de uitvoering van een vergelijkende analyse van de houding van de studenten ten aanzien van de nieuwe beschikbare of momenteel ontwikkelde diensten.

Door middel van deze analyse zal het platform ten opzichte van de beschikbare hulpbronnen centra kunnen worden gesitueerd en zal de Europese dimensie van de via de site op Internet aangeboden diensten snel kunnen worden bevestigd. Met het project zal worden geprobeerd de diensten te selecteren die het geschiktst zijn voor het stimuleren van de academische en beroepsvoorbereidende mobiliteit van de studenten en van de ontwikkeling en verspreiding van innoverende diensten en praktijken door middel van samenwerkingsverbanden tussen studenten, hoger-onderwijsinstellingen en ondernemingen.

TIJDSHEMA EN WIJZE VAN TENUITVOERLEGGING

Het project werd op 9 juni 1997 in Parijs gestart in aanwezigheid van Edith Cresson die het patroneert. Een model is toegankelijk op Internet op het adres <http://www.campus-voice.com>. De architectuur van de gecreëerde website omvat rubrieken, databanken, contactbanken, forums/conferenties en open forums. Geleidelijk zullen nieuwe diensten worden ontwikkeld. Het SOCRATES-programma ondersteunt eveneens dit project in het kader van de actie ter bevordering van open en afstandsonderwijs.

TOEGEVOEGDE WAARDE VAN HET COMMUNAUTAIRE OPTREDEN OF VAN DE UITVOERING VAN DE ACTIE IN HET GEÏNTEGREERDE KADER VAN HET ACTIEPLAN VOOR INNOVATIE

De toegevoegde waarde ligt in de verspreiding van en de toegang tot omvangrijke hulpbronnen op het gebied van onderwijs en beroepsvoorbereiding in geheel Europa, in de bevordering van de (fysieke en virtuele) mobiliteit, alsmede in de ontwikkeling, toepassing en verspreiding van innoverende praktijken en diensten in het kader van samenwerkingsverbanden tussen de onderwijswereld en het bedrijfsleven.

BEHAALDE RESULTATEN/BALANS

Er is een eerste netwerk van samenwerkingsverbanden gevormd: 70 universiteiten, 6 grote ondernemingen, 7 grote Europese kranten en ook studentenverenigingen nemen aan het project deel.

4. Onderwijs en opleiding

Inlichtingenblad 4.2: Form-Inno-Tech

TITEL VAN DE ACTIE

Totstandbrenging van een Europees netwerk dat enerzijds bedoeld is voor de ontwikkeling van opleiding voor innovatieprocessen en anderzijds voor technologische adviezen aan bestaande of nieuwe ondernemingen

DOELSTELLINGEN/DOELGROEP/VERWACHT EFFECT

Doel is om, op basis van het in Duitsland bestaande model (Steinbeis-stichting) en in samenwerking met het daar bestaande netwerk, een Europees netwerk op te zetten dat gericht is op ondernemingen en in het bijzonder op de oprichting van kmo's. Het netwerk is eveneens bedoeld voor de initiatiefnemers van projecten en derhalve voor universiteiten en topinstellingen voor hoger onderwijs die zich met innovatieonderwijs bezighouden.

GROTE LIJNEN VAN DE INHOUD/INNOVATIECOMPONENT

In afwachting van een Frans-Duitse rechtsvennootschap die op paritaire grondslag is opgericht is het doel, centra voor technologische bijstand te installeren, elk met een regionale en een sectorale taak. Een beperkt centraal team zal zorgen voor de coördinatie, activering en ontwikkeling van dit netwerk.

TIJDSHEMA EN WIJZE VAN TENUITVOERLEGGING

- tot 31 maart 1998: uitwerking van het project;
- 31 maart 1998: ondertekening van de overeenkomst tussen de Franse organisatie en de Steinbeis-stichting;
- 1998-1999-2000: voorbereiding van de ontwikkeling in de 21 Franse regio's van een honderdtal technologiestimuleringscentra;
- 1999: start van een soortgelijke ontwikkeling in Italië;
- 2000: start van een soortgelijke ontwikkeling in andere lidstaten.

TOEGEVOEGDE WAARDE VAN HET COMMUNAUTAIRE OPTREDEN OF VAN DE UITVOERING VAN DE ACTIE IN HET GEÏNTEGREERDE KADER VAN HET ACTIEPLAN VOOR INNOVATIE

Einddoel is de verwezenlijking van een Europees intracommunautair netwerk van centra voor technologische bijstand in het juridisch kader van een Europees economisch samenwerkingsverband (EESV).

Betrokken bij dit project is overigens het TIME-netwerk (Top Industrial Managers for Europe) van de Europese topinstellingen voor hoger onderwijs onder impuls van de Ecole Centrale de Paris.

BEHAALDE RESULTATEN/BALANS

De hoofdlijnen van de overeenkomst tussen de Franse organisatie rond de Ecole Centrale en de Steinbeis-stichting zijn reeds vastgesteld tijdens een bijeenkomst in september 1997. In Italië zijn de eerste stappen al gezet.

4. Onderwijs en opleiding

Inlichtingenblad 4.3: Train-Re-Tech

TITEL VAN DE ACTIE

Opleiding voor onderzoek en technologieoverdracht in ondernemingen (Train-Re-Tech)

DOELSTELLINGEN/DOELGROEP/VERWACHT EFFECT

Opleiding voor onderzoek in het programma ter bevordering van opleiding en mobiliteit van onderzoekers (TMR) onder het vierde kaderprogramma (1994-1998) is gericht op de aanmoediging van de mobiliteit tussen universiteiten, onderzoeksinstituten en ondernemingen. In het programma ter verhoging van het menselijk potentieel onder het vijfde kaderprogramma (1998-2002) wordt meer het accent gelegd op opleiding voor onderzoek in en voor het bedrijfsleven.

Opleiding voor technologieoverdracht in het kader van het Leonardo da Vinci-programma omvat:

- uitwisseling van leraren, onderzoekers of opleiders met ervaring op het gebied van nieuwe technologieën aan wie zal worden gevraagd om naar een kleine of middelgrote onderneming te gaan;
- uitwisseling van leraren en specialisten op het gebied van opleiding of menselijk potentieel in universiteiten en opleidingsinstellingen met het oog op de bevordering van technologieoverdracht en de vorming van netwerken;
- uitwisseling van personen die verantwoordelijk zijn voor opleiding in kamers van koophandel, opleidings- en ondernemingsraden ('Training and Enterprise Councils') en opleidingsinstituten van het bedrijfsleven om het MKB voor te bereiden op de nieuwe technologieën en op de nieuwe productiewijzen.

GROTE LIJNEN VAN DE INHOUD/INNOVATIECOMPONENT

Een betere synergie ontwikkelen tussen opleiding voor onderzoek in ondernemingen en opleiding voor technologieoverdracht in ondernemingen. De ondernemingen beter helpen om aan onderzoek- en opleidingsacties deel te nemen.

Om deze doelstelling te bereiken, zullen de TMR-onderzoeknetwerken verder worden ontwikkeld. Bovendien zullen twee nieuwe maatregelen inzake deelneming van het bedrijfsleven worden opgezet in het kader van het programma ter verhoging van het menselijk potentieel:

- Marie Curie-beurzen om jonge onderzoekers de gelegenheid te bieden in een industriële of commerciële omgeving onderzoek te verrichten;
- Marie Curie-beurzen voor ervaren onderzoekers, die kennis- en technologieoverdracht tussen ondernemingen en de academische wereld mogelijk zullen maken door de financiering van het verblijf van ervaren onderzoekers uit het bedrijfsleven in universiteiten en uit universiteiten in het bedrijfsleven.

De bijdrage van het LEONARDO-programma zal vooral gericht zijn op een alternerende opleiding tussen "theoretische cursussen" en praktijkopleiding met het oog op de overdracht van nieuwe technologieën.

TIJDSHEMA EN WIJZE VAN TENUITVOERLEGGING

Nauwere samenwerking tussen het programma ter bevordering van opleiding en mobiliteit van onderzoekers en het LEONARDO-programma tegen het einde van de looptijd van deze programma's. Betere harmonisatie van de opleidingsacties in het kader van het programma ter verhoging van het menselijk potentieel (vijfde kaderprogramma 1998-2002) met het toekomstige communautaire beleid voor onderwijs, opleiding en jeugd na het jaar 2000.

TOEGEVOEGDE WAARDE VAN HET COMMUNAUTAIRE OPTREDEN

De meeste LEONARDO-projecten hadden betrekking op het verbeteren van technologieoverdracht door middel van een wederzijdse informatiestroom tussen universiteiten of opleidingsinstellingen en ondernemingen. De verbetering van de bedrijfsinterne opleiding is een ander sterk punt van de projecten.

De toegevoegde waarde van «Opleiding en mobiliteit van onderzoekers» omvat het aanbieden aan jonge onderzoekers van een Trans-Europese opleiding voor onderzoek die nodig is om een loopbaan van onderzoeker in een bedrijfsomgeving te beginnen. Bovendien vergemakkelijken deze acties de kennis- en technologieoverdracht tussen ondernemingen en universiteiten.

In de toekomst zal een betere coördinatie van de opleiding voor technologieoverdracht en de opleiding voor onderzoek ertoe leiden dat de communautaire acties ter verbetering van de knowhow in ondernemingen, vooral in het MKB, zichtbaarder worden.

BEHAALDE RESULTATEN

In 1995/96 zijn 24 mobiliteitsprojecten in het kader van de actie «Opleiding voor technologieoverdracht» uitgevoerd in het kader van het Leonardo da Vinci-programma. Deze projecten hebben tot 331 uitwisselingen geleid.

Circa 10% van alle projecten die door middel van Marie Curie-beurzen voor opleiding voor onderzoek zijn gefinancierd in het kader van «Opleiding en mobiliteit van onderzoekers» (1994-98) omvatte een bedrijfscomponent. Niettemin heeft slechts 2 à 3% van alle voorstellen geleid tot een rechtstreekse betrokkenheid van het bedrijfsleven (gastinstituut van het bedrijfsleven of promovendus uit een onderneming). Momenteel heeft 35% van de in het kader van «Opleiding en mobiliteit van onderzoekers» opgezette onderzoeknetwerken ten minste één partner uit het bedrijfsleven.

5. Onderzoek op innovatie richten

Inlichtingenblad 5.1: Kernactiviteiten

TITEL VAN DE ACTIE

Kernactiviteiten op het gebied van onderzoek en technologische ontwikkeling

DOELSTELLINGEN/DOELGROEP/VERWACHT EFFECT

De OTO-activiteiten die de Commissie voor het vijfde kaderprogramma heeft voorgesteld, zijn ingedeeld in vier thematische programma's die elk een bepaald aantal «kernactiviteiten» omvatten. Het gaat hierbij om geïntegreerde, multidisciplinaire onderzoekactiviteiten met concrete doelstellingen, waarbij de problemen op systematische wijze worden opgelost.

De doelgroep omvat diegenen die bij onderzoek betrokken zijn en met name onderzoekers, ondernemingen en gebruikers van het onderzoek. Er zullen systematische methoden worden uitgewerkt voor het raadplegen van deze groepen, met name door middel van «adviesgroepen» die zullen worden opgericht voor elke kernactiviteit en voor de coördinatie tussen de kernactiviteiten onderling en met andere relevante onderzoekactiviteiten en actiegebieden.

Aangezien de kernactiviteiten alle activiteiten bestrijken die vereist zijn om hun doelstellingen te bereiken en aangezien zij de onderzoekwereld, het bedrijfsleven en de gebruikers van het onderzoek betrekken bij de voorbereiding en de uitvoering, zijn zij een middel om het onderzoek te richten op de reële behoeften van het bedrijfsleven en de maatschappij en om een doeltreffende exploitatie van de resultaten te verzekeren.

GROTE LIJNEN VAN DE INHOUD/INNOVATIECOMPONENT

Er zijn 18 kernactiviteiten voorgesteld in het kader van de thematische programma's «verbetering van het leefklimaat en het beheer van de biologische hulpbronnen», «totstandbrenging van een gebruikersvriendelijke informatiemaatschappij», «bevordering van een concurrerende en duurzame groei» en «behoud van het ecosysteem».

De koppeling tussen onderzoek en innovatie wordt verzekerd door de opzet en de uitvoering van de kernactiviteiten in het algemeen en ten aanzien van elk desbetreffend onderzoekproject. De kernactiviteiten omvatten alle activiteiten van fundamenteel onderzoek tot demonstratieprojecten. De projecten zullen omvangrijk genoeg zijn om de «kritieke massa» te garanderen en zij zullen zo nodig worden «gegroepeerd» om de synergieën en de voordelen op het gebied van kennis en commerciële resultaten te maximaliseren. Een van de evaluatiecriteria voor de onderzoekvoorstellen zal betrekking hebben op de exploitatievooruitzichten voor de onderzoekresultaten. Bovendien zal het onderzoek, zoals de meeste onder het kaderprogramma uitgevoerde projecten, gepaard gaan met een plan voor technologieoverdracht en zal bij het beheer van de projecten het gebruik van doeltreffende hulpmiddelen voor innovatiebeheer (waardeanalyse, bescherming van intellectuele eigendom) worden aangemoedigd. Er zullen zowel formele als informele mechanismen voor technologieoverdracht (met name via «industriële platforms» waarin groepen ondernemingen die grote onderzoekprojecten uitvoeren verenigd zijn) worden gecreëerd.

TIJDSHEMA EN WIJZE VAN TENUITVOERLEGGING

De kernactiviteiten, een centraal element in het vijfde kaderprogramma, zullen worden uitgevoerd tijdens de bestreken periode (1998-2002); de eerste uitgaven zijn voor 1999 gepland.

Zij zullen worden uitgevoerd door middel van de bovengenoemde specifieke («thematische») programma's, in het kader waarvan oproepen tot het indienen van voorstellen zullen worden gepubliceerd. Vervolgens zullen een gedetailleerd werkprogramma en een stappenplan ('road map') worden vastgesteld voor het verdere verloop van de activiteiten tijdens de looptijd van het kaderprogramma.

TOEGEVOEGDE WAARDE VAN HET COMMUNAUTAIRE OPTREDEN

Het voordeel van de kernactiviteiten ligt in het transnationale karakter ervan, waardoor onderzoekers en andere hulpbronnen in de hele Gemeenschap worden samengebracht in het kader van een geïntegreerde, probleemgerichte benadering. Bovendien is het de bedoeling dat zij, samen met relevante (openbare of particuliere) nationale onderzoekacties, bijdragen tot een beter geharmoniseerd en meer complementair nationaal onderzoek, wat tot een grotere doeltreffendheid en productiviteit van het communautaire onderzoek zal bijdragen.

BEHAALDE RESULTATEN

Het beginsel van de kernactiviteiten kreeg grote steun in de Raad, in het Parlement en in ruimere kringen die voor communautair onderzoek belangstelling hebben. De eerste resultaten worden na het jaar 2000 verwacht.

5. Onderzoek op innovatie richten

Inlichtingenblad 5.2: Integratie van het MKB in het kaderprogramma

TITEL VAN DE ACTIE

Integratie van het MKB in het OTO-kaderprogramma van de EU

DOELSTELLINGEN/DOELGROEP/VERWACHT EFFECT

De kmo's vormen de motor van de Europese economie. In de EU vertegenwoordigen zij 99,8% van alle ondernemingen, 66% van de werkgelegenheid en 65% van de omzet. Zij leveren meer dan 80% van de nieuwe arbeidsplaatsen en verhogen dankzij onderaanneming het concurrentievermogen van de grote ondernemingen. Kleine en middelgrote hightechondernemingen zorgen voor een dynamisering van snel ontwikkelende sectoren zoals multimedia, programmatuur, biotechnologie en biomedische of milieutechnologieën. In de Verenigde Staten zorgen zij voor meer innovaties per werknemer en meer nieuwe producten per in onderzoek geïnvesteerde dollar dan de grote ondernemingen. In Europa spelen zij een cruciale rol in de lokale economieën en in bepaalde regio's vormen zij de enige bron van industriële werkgelegenheid.

Door deel te nemen aan de communautaire OTO-programma's voor gezamenlijke rekening kunnen kmo's tegelijkertijd hun netwerk van handels- en onderzoekpartners internationaliseren en hun technologische basis verbeteren via OTO-activiteiten voor gezamenlijke rekening of via toegang tot de resultaten van OTO-activiteiten.

Van de twee miljoen kleine en middelgrote industriële ondernemingen in Europa is 17% (350 000) in technologisch zeer of vrij geavanceerde sectoren actief. Uit EC-onderzoeken is eveneens gebleken dat 2% van deze ondernemingen eigen OTO-capaciteit heeft, terwijl 10 à 15% OTO-behoeften heeft waaraan met eigen middelen niet kan worden voldaan. OTO is een cruciaal element van de concurrentie in de dienstensector, waar 20 000 kmo's als leveranciers van OTO-diensten te boek staan en 180 000 op het gebied van informatie- en telecommunicatietechnologieën actief zijn.

Hoewel heel wat van deze ondernemingen in hun behoeften kunnen voorzien door privé of op nationaal niveau samen te werken, is het doel van de Technologiestimuleringsmaatregelen ten behoeve van het MKB (TSME's) die onder het vierde kaderprogramma zijn ingevoerd, deelneming van deze ondernemingen aan EU-onderzoekprojecten te vergemakkelijken en te versterken. Met het horizontale programma «Innovatie en deelneming van het MKB», dat voor het vijfde kaderprogramma is voorgesteld, zullen deze doelstellingen worden ondersteund en versterkt.

GROTE LIJNEN VAN DE INHOUD/INNOVATIECOMPONENT

Het voorgestelde programma «Innovatie en deelneming van het MKB» is behalve op innovatie ook op deelneming van het MKB gericht. Beide componenten zijn nauw verweven, aangezien het voor de grote meerderheid van de kmo's onmogelijk is te investeren in dure en onzekere onderzoekactiviteiten die niet leiden tot een innovatie die ook commercieel kan worden geëxploiteerd.

Om deelneming van het MKB te versterken, zullen vijf soorten instrumenten worden aangewend:

- premies voor de verkennende fase zullen aan kmo's worden toegekend om ze in staat te stellen een volledig voorstel uit te werken;
- onderzoek- en samenwerkingsprojecten (CRAFT) zullen groepen kmo's met soortgelijke technische problemen maar met onvoldoende onderzoeksmiddelen de mogelijkheid bieden derden (OTO-uitvoerders genoemd) voor hun rekening onderzoek te laten verrichten;
- een centraal aanspreekpunt voor alle specifieke programma's voor het indienen van voorstellen voor premies voor de verkennende fase of van CRAFT-projecten;
- coördinatie en rationalisatie van de informatie- en ondersteuningsnetwerken;
- gemeenschappelijke hulpmiddelen voor beheer en bijstand (informatiepakket, informatiedocumenten, telefonische hulpdienst voor het MKB, evaluatieprocedure,

CRAFT-contract) die centraal worden opgezet en beheerd zodat deelneming van het MKB aan het kaderprogramma wordt vergemakkelijkt.

TIJDSHEMA EN WIJZE VAN TENUITVOERLEGGING

Het voorgestelde horizontale programma «Innovatie en deelneming van het MKB» zal onder het vijfde kaderprogramma (1998-2002) worden uitgevoerd.

TOEGEVOEGDE WAARDE VAN HET COMMUNAUTAIRE OPTREDEN

Het OTO-kaderprogramma van de EU is een van de weinige transnationale programma's die de mogelijkheid bieden om gezamenlijk transnationale en multidisciplinaire OTO-projecten op te zetten. Het biedt innoverende kmo's bijgevolg een bijkomend middel om tegelijkertijd hun technologische basis te verbeteren en hun netwerk van contact- en onderzoekpartners te internationaliseren.

Onderzoek en technologische ontwikkeling vormen slechts één dimensie van innovatie. Dankzij de koppeling tussen de voorbereiding en de uitvoering van het specifieke programma «Innovatie en deelneming van het MKB» enerzijds en de uitvoering van het Actieplan voor innovatie anderzijds kunnen tegelijkertijd andere aspecten worden aangepakt die verhinderen dat Europese kmo's innoveren (financiering van innovatie, bescherming van intellectuele eigendom, onderwijs en beroepsopleiding enz.).

TOT DUSVER BEHAALDE RESULTATEN

Dertig maanden na aanvang van het vierde kaderprogramma hebben circa 9 000 kmo's (55% meer dan tijdens het derde kaderprogramma) een contract ondertekend om aan een onderzoekproject voor gezamenlijke rekening deel te nemen):

- Circa 3 800 kmo's nemen deel aan projecten die gedurende de eerste twee jaar van dit kaderprogramma (1995 en 1996) zijn aangevat, ofwel evenveel als in de eerste vier jaar van het vorige kaderprogramma.
- De 1 264 premies voor de verkennende fase en de 282 CRAFT-projecten die tot dusver worden ondersteund door middel van TSME's stellen 2 800 kmo's in staat om een voorstel op te stellen in samenwerking met een buitenlandse partner, terwijl momenteel 1 900 kmo's aan CRAFT-onderzoekprojecten deelnemen. Het totale aantal van 4 700 kmo's dat door middel van TSME's wordt ondersteund, bedraagt al tweederde meer dan de 2 700 kmo's die onder het derde kaderprogramma van het CRAFT-proefprogramma hebben geprofiteerd.
- De kleine ondernemingen (minder dan 50 werknemers) vertegenwoordigen 60% van de deelnemers aan de TSME's.
- Bijna 30% van deze deelnemers komt uit meer traditionele sectoren zoals levensmiddelen, bouw, mijnbouw, textiel of hout. 20% komt uit de vier landen die steun uit het Cohesiefonds ontvangen (Spanje, Griekenland, Ierland en Portugal). Dit resultaat lijkt te bevestigen dat het soort projecten dat voor de TSME's wordt voorgesteld, voorziet in de behoeften van de sectoren en regio's waar de technologische ontwikkeling op een lager peil staat.
- De nieuwkomers vertegenwoordigen ongeveer 75% van de deelnemers aan de TSME's, wat betekent dat 3 200 kmo's de gelegenheid kregen om voor het eerst aan de OTO-programma's van de EU deel te nemen.

5. Onderzoek op innovatie richten

Inlichtingenblad 5.3: Onderzoek en normalisatie beter op elkaar afstemmen

TITEL VAN DE ACTIE

Communautair onderzoek en normalisatie beter op elkaar afstemmen

DOELSTELLINGEN/DOELGROEP/VERWACHT EFFECT

Doel van de actie is dat in de onderzoek- en innovatieprogramma's van het vijfde kaderprogramma in een vroeg stadium rekening wordt gehouden met de normvoorbereidende dimensie teneinde de concurrentiekracht van het Europese bedrijfsleven te verhogen en de kwaliteit van de producten en diensten ten behoeve van de consumenten en burgers te verbeteren. Het effect van een dergelijke benadering zal een duurzame groei, het concurrentievermogen en de interoperabiliteit van producten en diensten ten goede komen. De actie heeft betrekking op alle economische subjecten, producenten of consumenten, en onderzoekorganisaties.

GROTE LIJNEN VAN DE INHOUD/INNOVATIECOMPONENT

Het document van de Commissie bevat een beschrijving van de stand van zaken van het normvoorbereidend onderzoek in de specifieke programma's van het vierde kaderprogramma. Er wordt gewezen op het belang van normalisatie als een van de pijlers van het Europese beleid voor kwaliteitsbevordering, als groei-, concurrentie- en innovatiefactor van het Europese bedrijfsleven, en als essentieel element voor de interoperabiliteit van producten en diensten. Het accent wordt gelegd op de overbruggende functie van normen tussen de technische sector en het regelgevingskader.

In het Commissiedocument wordt voorgesteld een mechanisme in te stellen ter verbetering van de communicatie en coördinatie tussen de onderzoek- en innovatieprogramma's, het GCO en de economische subjecten die bij normalisatie betrokken zijn. Elke "kernactiviteit" van het vijfde kaderprogramma zou een mechanisme moeten omvatten voor het volgen van normvoorbereidende projecten of voor het ontwikkelen van de nodige hulpmiddelen ter ondersteuning van het Europese kwaliteitbevorderingsbeleid. Tenslotte worden de lidstaten aangespoord om in hun informatie- en bewustmakingsacties voor de bij normalisatie betrokken economische subjecten, waaronder de kmo's, het accent te leggen op de rol die normen bij de exploitatie en verspreiding van de resultaten vervullen.

TIJDSHEMA EN WIJZE VAN TENUITVOERLEGGING

De uitvoering van de actie voorziet in een workshop voor het raadplegen van de actoren uit de praktijk. De desbetreffende activiteiten zullen worden opgenomen in de werkprogramma's van de diverse specifieke programma's, kernactiviteiten en generieke activiteiten van het vijfde OTO-kaderprogramma.

TOEGEVOEGDE WAARDE VAN HET COMMUNAUTAIRE OPTREDEN OF VAN DE UITVOERING VAN DE ACTIE IN HET GEÏNTEGREERDE KADER VAN HET ACTIEPLAN VOOR INNOVATIE

Dankzij de Europese strategie die bestaat in het bestrijden van protectionistische normen en in het bevorderen van internationale voorschriften en normen, zal de wereldmarkt voor het Europese bedrijfsleven zonder belemmeringen worden opengesteld. Bovendien zal deze strategie de Europese normatieve aanpak wereldwijd bevorderen en innovatie stimuleren doordat zij tot de goedkeuring van prestatienormen bijdraagt.

BEHAALDE RESULTATEN/BALANS

Het werkdocument over onderzoek en normalisatie werd door de betrokken diensten van de Commissie unaniem gesteund. Het vormt een belangrijke stap in de uitvoering van het communautaire normalisatiebeleid. Er worden talrijke verwezenlijkingen gepresenteerd op het gebied van normvoorbereidend onderzoek die een effect hebben gehad of zullen hebben op de Europese en wereldwijde normalisatie of die de communautaire wetgeving zullen ondersteunen. De genoemde voorbeelden hebben betrekking op de sectoren industriële technologieën, telecommunicatie, luchtvaart, volksgezondheid, landbouw en milieu.

5. Onderzoek op innovatie richten

Inlichtingenblad 5.4: PROSOMA

TITEL VAN DE ACTIE

PROSOMA Esprit

Multimediattoegang tot informatie over de Europese O&O-activiteiten op IT-gebied

DOELSTELLINGEN/DOELGROEP/VERWACHT EFFECT

De PROSOMA-dienst is bedoeld om de industriële impact van het Esprit-programma te versterken door de toegang tot de resultaten van de in het kader van het programma uitgevoerde projecten en de exploitatie van deze resultaten te vergemakkelijken.

GROTE LIJNEN VAN DE INHOUD/INNOVATIECOMPONENT

PROSOMA biedt multimediale showcases voor de O&O-resultaten die zodanig worden gepresenteerd dat het de gebruikers zo gemakkelijk mogelijk wordt gemaakt datgene te vinden wat zij zoeken. De dienst omvat multimediapresentaties, samenvattingen en gedetailleerde dossiers en biedt eveneens links naar een steeds uitgebreider netwerk van websites waar de gebruiker algemene informatie kan vinden over de manier waarop en de omstandigheden waaronder de onderzoekresultaten in de productieketens worden toegepast.

Samen vormen de presentaties een virtuele technologietentoonstelling - een multimediale showcase van innoverende resultaten. De dienst is toegankelijk via de site «Showcase WWW» op het URL-Internetadres: www.prosoma.lu, of via de «cd-rom Showcase» die regelmatig wordt bijgewerkt. In beide gevallen kunnen de presentaties videosequenties, vaste beelden, animaties, interviews, demonstraties en links naar sites van de eigenaars van de desbetreffende resultaten omvatten.

TIJDSHEMA EN WIJZE VAN TENUITVOERLEGGING

Het contract voor de PROSOMA-dienst loopt sinds 1 juli 1996; de eerste versies van de cd-rom en van de «Showcase»-site zijn sinds 24 november 1997 beschikbaar, terwijl een voorlopige versie van de PROSOMA-site al eerder operationeel was (URL: www.prosoma.lu)

TOEGEVOEGDE WAARDE VAN HET COMMUNAUTAIRE OPTREDEN

De PROSOMA-dienst levert de ondernemingen die voor hun problemen innoverende oplossingen zoeken een middel om relevante OTO-resultaten op te sporen. Hij stelt de ondernemingen tevens in staat om te profiteren van de ervaring die anderen met de ontwikkeling en toepassing van de beste praktijken hebben opgedaan. Toegang bieden tot de geschikte technologieën en toepassingen en de voordelen van innovatie laten zien, zal tot de totstandkoming van een meer innovatiegerichte cultuur in de ondernemingen bijdragen.

Deelnemers aan Esprit kunnen potentiële handelspartners laten zien wat zij verwezenlijkt hebben, eventueel met het oog op het sluiten van licentieovereenkomsten, samenwerking aan nieuwe ontwikkelingen of uitbreiding van hun gebruikersbestand.

BEHAALDE RESULTATEN

Een voorlopige versie van de website is operationeel (www.prosoma.lu); de eerste uitgave van de CD-ROM en van de website met talrijke resultaten is eind november 1997 op de EITC-conferentie gepresenteerd.

5. Onderzoek op innovatie richten

Inlichtingenblad 5.5: Initiatief voor technologieoverdracht in het GCO

TITEL VAN DE ACTIE

Europees initiatief voor technologieoverdracht in het Gemeenschappelijk Centrum voor onderzoek (GCO)

DOELSTELLINGEN/DOELGROEP/VERWACHT EFFECT

Het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek (GCO), dat zeven onderzoekinstellingen in vijf lidstaten omvat, heeft een nieuw initiatief opgezet dat bedoeld is om zijn ervaring en installaties beter te gebruiken, synergie met het Europese bedrijfsleven (in het bijzonder het MKB) en met andere onderzoek- en innovatiecentra te bevorderen en de oprichting van innoverende ondernemingen te stimuleren. In september 1997 is hierover een haalbaarheidsstudie voltooid. Het eindresultaat is een aanbeveling over een samenhangend activiteitenpakket ter verbetering van technologieoverdracht en samenwerkingsonderzoek in het GCO. De overeengekomen activiteiten, die uiteraard open staan voor andere onderzoekcentra en voor initiatieven op het gebied van technologieoverdracht, zouden een aanzienlijk positief effect in heel Europa moeten hebben.

GROTE LIJNEN VAN DE INHOUD/INNOVATIECOMPONENT

Het initiatief omvat de volgende vijf hoofdelementen:

Flexibele samenwerkingsovereenkomsten voor het delen van grote installaties

Het GCO bezit diverse zeer geavanceerde installaties en laboratoria die vaak uniek zijn in hun soort. De exploitatie van deze installaties door externe organisaties lijkt niet levensvatbaar maar toegang tot een installatie en haar technisch personeel zou voor korte tijd op basis van standaardcontracten kunnen worden verleend. Deze maatregel beoogt stimulering van projecten voor samenwerkingsonderzoek die worden uitgevoerd door gemengde teams die op optimale wijze de beschikbare infrastructuur exploiteren, toevoeging van nieuwe apparatuur aan de bestaande installaties of inrichting van nieuwe installaties die geheel of gedeeltelijk door externe organisaties worden gefinancierd.

Een fonds voor technologieoverdracht

Om de toegang tot het nodige kapitaal voor de financiering van technologieoverdracht te vergemakkelijken, zal de mogelijkheid worden onderzocht om een speciaal fonds te creëren dat hoofdzakelijk maar niet uitsluitend voor de GCO-projecten zal worden gebruikt. Middelen uit dit fonds zouden kunnen worden geïnvesteerd in startende ondernemingen (startkapitaal) of worden gebruikt voor de financiering van technologieoverdracht naar kmo's. Er zal worden onderzocht of op de markt kapitaal kan worden verzameld en of het beheer van dit fonds, de selectie van de projecten en het volgen van de investeringen aan een gespecialiseerde beheersfirma kunnen worden toevertrouwd.

Een virtueel technologiepark

Er zal worden nagegaan of een virtueel technologiepark op Europese schaal kan worden opgezet met het oog op de invoering van een nieuwe vorm van technologieoverdracht en de bevordering van samenwerkingsonderzoek in geheel Europa. Het GCO zou een katalyserende rol kunnen vervullen in dit initiatief, waarbij voor een groot deel gebruik zal worden gemaakt van de nieuwste telecommunicatieapparatuur en -toepassingen. Met dit initiatief zullen de ondernemingen toegang krijgen tot de gezamenlijke ervaring die in de nationale onderzoekcentra is opgedaan, tot risicokapitaal en tot de voorzieningen voor innovatiefinanciering, zullen programma's voor virtuele begeleiding worden gecreëerd enz. De nationale partners (onderzoekcentra, telecommunicatie-exploitanten en eindgebruikers) zullen van bij het begin in het project worden geïntegreerd.

Een verruimd starterscentrum

Het concept van een starterscentrum dat meer is dan een traditioneel starterscentrum op lokaal niveau zal worden onderzocht. Het GCO zou de starters bijstand en een gunstige omgeving kunnen bieden. Het zou ook een tijdelijke basis kunnen leveren voor de onderzoekersteams van bestaande ondernemingen die met het GCO tijdens de duur van het project samenwerken en op die manier de toegang vergemakkelijken voor ondernemingen die geografisch ver van de GCO-installaties verwijderd zijn.

Een initiatief inzake opleiding en onderwijs

De mogelijkheden op het gebied van opleiding en onderwijs zullen volgens de drie onderstaande lijnen worden onderzocht op basis van soortgelijke initiatieven in de lidstaten en in nauw overleg met het bedrijfsleven en de verstrekkers van risicokapitaal: 1) een systeem van detachering volgens hetwelk het personeel van ondernemingen voor korte tijd bij de laboratoria wordt ondergebracht om rechtstreeks met de installatie en de desbetreffende expertise in contact te komen; 2) opleidingsprogramma's die gericht zijn op het bedrijfsleven en op de nationale instellingen, met name op gebieden waar het GCO zeer competent is, bijvoorbeeld op het gebied van meet- en beproevingstechnologie of van de nieuwe regelgevingskaders; 3) een initiatief op onderwijsgebied dat gericht is op innovatie en dat steunt op de opgedane ervaring met wetenschappelijke opleiding op doctoraal en postdoctoraal niveau. Behalve op de wetenschappelijke inhoud zou dergelijke opleiding rechtstreeks gericht kunnen zijn op activiteiten voor technologieoverdracht en op ondernemerschap, waarbij wordt gesteund op een netwerk waarin nationale opleidingsprogramma's voor het bedrijfsleven zijn samengebracht.

TIJDSHEMA EN WIJZE VAN TENUITVOERLEGGING

Het initiatief zal geleidelijk worden uitgevoerd. Het is in opeenvolgende fasen geprogrammeerd, met duidelijk gedefinieerde stappen en ijkpunten voor beslissingen over voortzetten of stoppen. Op bepaalde gebieden kunnen experimentele acties worden uitgevoerd alvorens met een activiteit op reële schaal wordt begonnen. Er zullen maatregelen voor de toepassing en evaluatie van de resultaten worden genomen. Met de uitvoering, die een gezamenlijke inspanning van het GCO en van de daarmee samenwerkende diensten, met name DG XIII-D, inhoudt, zal in 1998 worden begonnen.

TOEGEVOEGDE WAARDE VAN HET COMMUNAUTAIRE OPTREDEN

Het ontwikkelen van een coherent activiteitenpakket in het GCO ter aanmoediging van technologieoverdracht en ter bevordering van samenwerkingsonderzoek en van het opzetten van netwerken in geheel Europa als noodzakelijke en wenselijke aanvulling op de institutionele activiteiten van het GCO, wat een aanzienlijke toegevoegde waarde voor Europa oplevert.

6. Meer coördinatie

Inlichtingenblad 6.1: Trend Chart on Innovation in Europe

TITEL VAN DE ACTIE

Trend Chart on Innovation in Europe

DOELSTELLINGEN/DOELGROEP/VERWACHT EFFECT

De Trend Chart is bestemd voor drie doelgroepen. De eerste groep omvat de politieke besluitvormers die in de lidstaten belast zijn met het ontwerpen en uitvoeren van het innovatiebeleid. De tweede groep bestaat uit de nationale overheden en de diensten van de Commissie die betrokken zijn bij het tenuitvoerleggen van de beleidsterreinen die met innovatie te maken hebben.

Tenslotte is de Trend Chart gericht tot de specialisten terzake, namelijk onderzoekers, deskundigen, adviseurs en meer in het algemeen de actoren die aan het innovatiesysteem deelnemen.

GROTE LIJNEN VAN DE INHOUD/INNOVATIECOMPONENT

Doel van de Trend Chart is een gemeenschappelijk referentiekader op te zetten en een objectief beeld te schetsen van de innovatietendensen en -beleidsterreinen, waarvan elke lidstaat gebruik kan maken om zijn sterke en zwakke punten te evalueren. De Trend Chart zal de stand van zaken opmaken en daarbij het innovatiebeleid beschrijven en het accent leggen op de doeltreffendste maatregelen en de markantste tendensen.

TIJDSHEMA EN WIJZE VAN TENUITVOERLEGGING

Het voornaamste product van het project zal een regelmatig verslag zijn over de prestaties en beleidsinitiatieven op innovatiegebied met:

- een samenvatting voor de politieke besluitvormers;
- een synthese van de prestaties en de beleidsinitiatieven op innovatiegebied;
- een reeks bijlagen betreffende actuele onderwerpen, waaronder trendanalyses, statistieken en casestudy's.

Andere publicatievormen worden overwogen. Zo zal bijvoorbeeld regelmatig een www-pagina op Internet worden bijgewerkt.

Tenslotte zullen studiebijeenkomsten en conferenties worden georganiseerd met het oog op informatie-uitwisseling, bevordering van de verspreiding van de beste praktijken of uitvoering van analyses en aanvullende besprekingen over specifieke onderwerpen.

TOEGEVOEGDE WAARDE VAN HET COMMUNAUTAIRE OPTREDEN

De Trend Chart on Innovation zal dienen als instrument voor het analyseren en volgen van het innovatiebeleid, doordat het vergelijking van de resultaten mogelijk maakt en elementen ter evaluatie van de doeltreffendheid van dit beleid levert.

Hij kan derhalve worden gebruikt ter ondersteuning van de identificatie en verspreiding van de beste praktijken inzake innovatiebeleid en zal bijdragen tot gezamenlijke inspanningen van de lidstaten en de actoren uit de praktijk ten behoeve van innovatie.

BEHAALDE RESULTATEN/BALANS

Op een eerste vergadering van de Groep van nationale hoge ambtenaren in november 1997 konden het project en het tijdschema van het werkprogramma worden gevalideerd.

6. Meer coördinatie

Inlichtingenblad 6.2: Vergelijkende benchmarking

TITEL VAN DE ACTIE

Vergelijkende benchmarking van de randvoorwaarden voor het concurrentievermogen van Europese ondernemingen

DOELSTELLINGEN/DOELGROEP/VERWACHT EFFECT

In haar mededeling over benchmarking van het concurrentievermogen van Europese ondernemingen heeft de Commissie voorgesteld om benchmarking te ontwikkelen als middel om het concurrentievermogen van het Europese bedrijfsleven te verbeteren. Aan innovatie werd bijzondere aandacht besteed aangezien zij een belangrijke beslissende factor voor de concurrentieprestaties is. In het bijzonder werd verwezen naar immateriële investeringen en naar het belang van knowhow, technologie, dynamische organisatievormen, kwaliteit, verspreiding en financiering van innovatie. De Industrieraad heeft in zijn conclusies over benchmarking van 14 november 1996 de Commissie aangespoord om haar actie voort te zetten. De Commissie heeft vervolgens de te volgen stappen gedefinieerd in haar mededeling «Benchmarking van het concurrentievermogen - Een instrument ten dienste van ondernemers en de overheid» die op 16 april 1997 werd goedgekeurd. De betrokkenheid van de lidstaten door middel van een bottom-up benadering is een essentieel kenmerk en zal de uitvoering ervan vergemakkelijken. De Commissie en de lidstaten leveren inspanningen om proefprojecten op het gebied van benchmarking van de randvoorwaarden te definiëren en uit te voeren. Benchmarking van de randvoorwaarden heeft tot doel de doeltreffendheid te evalueren van het overheidsbeleid dat van invloed is op het concurrentievermogen, en de vereiste maatregelen ter verbetering ervan te identificeren.

GROTE LIJNEN VAN DE INHOUD/INNOVATIECOMPONENT

Er zijn vier proefprojecten ontworpen die een gemeenschappelijke vorm en een fasegewijze aanpak hebben. De eerste fase is een definitiefase waarin de beschikbare informatie wordt geanalyseerd. De tweede fase omvat de bepaling van passende ijkpunten, de verzameling van relevante gegevens in de deelnemende landen en identificatie van de beste praktijken en van de manier waarop zij tot stand zijn gekomen. De derde fase omvat het opstellen van strategische conclusies van het project en het verspreiden van de resultaten onder de diverse betrokkenen (EU, nationale en lokale overheden, sociale partners, bedrijfsleven en andere belangstellende partijen).

De volgende drie projecten hebben meer bepaald betrekking op innovatie:

- informatieverspreidings- en communicatietechnologieën en nieuwe organisatievormen (coördinerend land: Finland);
- innovatiefinanciering (coördinerend land: Denemarken);
- menselijk potentieel en knowhow (coördinerend land: Spanje).

TIJDSHEMA EN WIJZE VAN TENUITVOERLEGGING

Tijdens de maanden juni en juli 1997 zijn de vertegenwoordigers van de lidstaten bijeengekomen om de doelstellingen van de vier proefprojecten uit te werken.

Voor elk proefproject zullen stuurcomités, voorgezeten door de coördinerende lidstaat en bestaande uit een vertegenwoordiger per deelnemende lidstaat en vertegenwoordigers van de betrokken diensten van de Commissie, worden opgericht om een bevredigende uitvoering van het gehele project te verzekeren.

Bepaalde voorlopige resultaten van de lopende projecten zullen in mei 1998 aan de Industrieraad worden gepresenteerd. Over de resultaten van alle proefprojecten zal tijdens de Industrieraad van november 1998 een verslag worden opgesteld.

TOEGEVOEGDE WAARDE VAN HET COMMUNAUTAIRE OPTREDEN

Deze actie zal leiden tot een betere toepassing van maatregelen op gebieden die voor het concurrentievermogen cruciaal zijn, doordat zij vooral gericht is op de factoren en voorwaarden die beslissend zijn voor hogere prestaties en op de uitwisseling van informatie inzake de beste praktijken op Europese schaal.

BEHAALDE RESULTATEN

Het is de bedoeling dat de resultaten voor de Industrieraad in november 1998 beschikbaar zijn.
